

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

Nr. 50

til Den europeiske
unions tidende

21. årgang

4.9.2014

	I EØS-ORGANER	
	1. EØS-komiteen	
	II EFTA-ORGANER	
	1. EFTA-statenes faste komité	
	2. EFTAs overvåkningsorgan	
2014/EØS/50/01	Vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 464/13/COL av 27. november 2013 om 91. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innføring av et nytt kapittel om anvendelse fra 1. desember 2013 av statsstøttereglene på støttetiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen . . .	1
	3. EFTA-domstolen	
	III EU-ORGANER	
	1. Kommisjonen	
2014/EØS/50/02	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7217 – Facebook/WhatsApp)	16
2014/EØS/50/03	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7277 – Eli Lilly/Novartis Animal Health)	17
2014/EØS/50/04	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7299 – COFCO/Nidera) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	18
2014/EØS/50/05	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7304 – Danone/ID Logistics/JV) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	19
2014/EØS/50/06	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7341 – MVD/Postcon/ADVO m.fl.) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	20
2014/EØS/50/07	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M.7351 – Henkel/Spotless Group)	21
2014/EØS/50/08	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M. 7354 – ADM/WILD Flavors/WDI) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	22

2014/EØS/50/09	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M. 7371 – Nordic Capital/ Lindorff) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	23
2014/EØS/50/10	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M. 7376 – Droege/Weltbild) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	24
2014/EØS/50/11	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak M. 7386 – KKR/Riverstone/ Trinity) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	25
2014/EØS/50/12	Oversikt over EU-beslutninger om markedsføringstillatelser for legemidler fra 1. til 31. juli 2014	25
2014/EØS/50/13	Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføringen av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 305/2011 av 9. mars 2011 om fastsettelse av harmoniserte vilkår for markedsføring av byggevarer og om oppheving av rådsdirektiv 89/106/EØF (<i>Offentliggjøring av titler og referanser for harmoniserte standarder i henhold til Unionens harmoniseringsregelverk</i>)	26

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

VEDTAK I EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN

2014/EØS/50/01

nr. 464/13/COL

av 27. november 2013

om 91. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innføring av et nytt kapittel om anvendelse fra 1. desember 2013 av statsstøttereglene på støttetiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen

(”retningslinjene for banksektoren 2013”)

EFTAs overvåkningsorgan (heretter kalt Overvåkningsorganet) har –

under henvisning til overvåknings- og domstolsavtalen artikkel 5 nr. 2 bokstav b) og

ut fra følgende betraktninger:

Overvåkningsorganet anser det nødvendig å utferdige retningslinjer om statsstøttereglene for å støtte tiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen.

Europakommisjonen vedtok i juli 2013 en melding om anvendelse fra 1. august 2013 av statsstøttereglene på støttetiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen (heretter kalt ”bankmeldingen 2013”)(¹).

Meldingen er også relevant for Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

Det må sikres ensartet anvendelse av statsstøttereglene for EØS i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, i tråd med målet om ensartethet fastsatt i EØS-avtalens artikkel 1.

I henhold til avsnitt II under overskriften ”GENERELT” på side 11 av vedlegg XV til EØS-avtalen skal Overvåkningsorganet, etter samråd med Europakommisjonen, vedta tilsvarende rettsakter som dem Europakommisjonen vedtar.

Overvåkningsorganet holdt samråd med Europakommisjonen 14. august 2013 og med EFTA-statene gjennom brev om dette av 14. november 2013 –

GIJORT DETTE VEDTAK:

Artikkel 1

Retningslinjene for statsstøtte endres ved at det innføres et nytt kapittel om anvendelse fra 1. desember 2013 av statsstøttereglene på støttetiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen (heretter kalt retningslinjene for banksektoren 2013).

Det nye kapittelet finnes i vedlegget til dette vedtak.

Artikkel 2

Bare den engelske utgaven av vedtaket har gyldighet.

Utferdiget i Brussel 27. november 2013.

For EFTAs overvåkningsorgan

Oda Helen Sletnes
President

Sverrir Haukur Gunnlaugsson
Medlem av kollegiet

(¹) EUT C 216 av 30.7.2013, s. 1.

VEDLEGG

Del VIII – MIDLERTIDIGE REGLER I FORBINDELSE MED FINANSKRISEN

Retningslinjer for anvendelse fra 1. desember 2013 av statsstøttereglene på støttetiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen**(“retningslinjene for banksektoren 2013”)⁽²⁾****1. Innledning**

- 1) Etter at den globale finanskrisen begynte har EFTAs overvåkningsorgan (heretter kalt Overvåkningsorganet) vedtatt fem sett med retningslinjer (heretter kalt kriseretningslinjene) samt retningslinjer for forlengelse 2011 og 2012.⁽³⁾ De har gitt detaljert veiledning om kriteriene for at statsstøtte til finanssektoren i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt EØS) skal være forenlig med kravene i artikkel 61 nr. 3 bokstav b) i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt EØS-avtalen) under finanskrisen.
- 2) Kriseretningslinjene utgjør en omfattende ramme for en samordnet innsats til støtte for finanssektoren for å sikre finansiell stabilitet og samtidig redusere konkurransevridningen mellom banker og mellom EØS-stater mest mulig. De fastsetter vilkårene for tilgang til statsstøtte og krav som må oppfylles for at slik støtte kan være forenlig med EØS-avtalens virkemåte i henhold til statsstøtteprinsippene som er fastsatt i avtalen. Gjennom kriseretningslinjene er statsstøttereglene for offentlig støtte til finanssektoren blitt regelmessig ajourført når det har vært nødvendig for å tilpasse dem etter hvert som krisen har utviklet seg. Utviklingen i den senere tid gjør det påkrevd å ajourføre kriseretningslinjene nok en gang.

Rettslig grunnlag

- 3) Kriseretningslinjene samt alle enkeltvedtak om støttetiltak og støtteordninger som omfattes av dem, ble vedtatt på grunnlag av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav b), som unntaksvis tillater støtte for å bøte på en alvorlig forstyrrelse i økonomien til en EFTA-stat.
- 4) Siden krisen begynte er det gjort en betydelig innsats for å bøte på vanskelighetene i finanssektoren. Krisens forløp har gjort det nødvendig å tilpasse noen av bestemmelsene i statsstøttereglene som gjelder redning og omstrukturering av foretak i vanskeligheter, uten å utelukke muligheten for, i særlige tilfeller, å gi tilgang til betydelig offentlig støtte. Til tross for den ekstraordinære anvendelsen av skatte- og pengeinstrumenter som bidro til å avverge en ytterligere forverring av krisen, er det økonomiske oppsvinget fortsatt svakt og ujevnt fordelt i EØS. Finanssektoren i enkelte EØS-stater står overfor ytterligere utfordringer når det gjelder tilgangen til terminfinansieringsmarkeder og aktivaenes kvalitet, på grunn av det økonomiske tilbakeslaget og offentlig eller privat gjeldsavvikling. Presset i finansmarkedene og faren for mer omfattende negative ringvirkninger vedvarer.
- 5) Det vedvarende presset i markedene for statsobligasjoner viser klart at finansmarkedene fortsatt er ustabile. Det høye nivået av innbyrdes forbindelser og avhengighet innenfor finanssektoren i

⁽²⁾ Disse retningslinjene tilsvarer Europakommisjonens melding om anvendelse fra 1. august 2013 av statsstøttereglene på støttetiltak til fordel for banker i forbindelse med finanskrisen (“bankmeldingen 2013”), EUT C 216 av 30.7.2013, s. 1-15.

⁽³⁾ Retningslinjer for anvendelse og tolkning av artikkel 61 og 62 og artikkel 1 i protokoll 3 til overvåknings- og domstolsavtalen (heretter kalt retningslinjene for statsstøtte), vedtatt og utferdiget av Overvåkningsorganet 19. januar 1994, offentliggjort i EFT L 231 av 3.9.1994, s. 1, og EØS-tillegget nr. 32 av 3.9.1994, s. 1 (“retningslinjene for statsstøtte”). Retningslinjene ble sist endret 23.10.2013. En ajourført utgave av retningslinjene er offentliggjort på Overvåkningsorganets nettsted: <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>. Del VIII i retningslinjene for statsstøtte fastsetter de midlertidige reglene i forbindelse med finanskrisen i følgende sett med kriseretningslinjer:

- 1) Anvendelse av statsstøttereglene på tiltak som er truffet i forbindelse med finansinstitusjoner (“retningslinjene for banksektoren”), EUT L 17 av 20.1.2011, s. 1, og EØS-tillegget nr. 3 av 20.1.2011, s. 1.
- 2) Rekapitalisering av finansinstitusjoner under den nåværende finanskrisen (“retningslinjene for rekapitalisering”), EUT L 17 av 20.1.2011, s. 1, og EØS-tillegget nr. 3 av 20.1.2011, s. 1.
- 3) Midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte som gis for å lette tilgangen til finansiering under den nåværende finansielle og økonomiske krisen (“retningslinjene for de midlertidige rammebestemmelsene”), EUT L 17 av 20.1.2011, s. 1, og EØS-tillegget nr. 3 av 20.1.2011, s. 1.
- 4) Behandlingen av verdiforringede aktiva i banksektoren i EØS (“retningslinjene for verdiforringede aktiva”), EUT L 23 av 27.1.2011, s. 31, og EØS-tillegget nr. 4 av 27.1.2011, s. 1.
- 5) Gjenoppretting av lønnsomheten i finanssektoren under den rådende krisen i henhold til statsstøttereglene (“retningslinjene for omstrukturering”), EUT L 282 av 24.10.2013, s. 72, og EØS-tillegget nr. 58 av 24.10.2013, s. 1.

Retningslinjene for finanskrisen ble deretter forlenget to ganger, i 2011 (“retningslinjene for forlengelse 2011”), EUT L 332 av 15.12.11, s. 20, og EØS-tillegget nr. 67 av 15.12.2011, s. 7, og i 2012 (“retningslinjene for forlengelse 2012”), EUT L 282 av 24.10.2013, s. 72, og EØS-tillegget nr. 58 av 24.10.2013, s. 1.

EØS skaper fortsatt bekymring for smitteeffekter i markedet. De svært ustabile finansmarkedene og de usikre økonomiske utsiktene samt en medfølgende vedvarende risiko for alvorlige forstyrrelser i EFTA-statenes økonomi gjør det berettiget å beholde EFTA-statenes mulighet til, som et sikkerhetsnett, å innvilge kriserelaterte støttetiltak for finanssektoren på grunnlag av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav b).

- 6) I en situasjon med vedvarende press i finansmarkedene og fare for større negative ringvirkninger, anser Overvåkningsorganet at kravene for å anvende EØS-avtalen artikkel 61 nr. 3 bokstav b) på statsstøtte i finanssektoren fortsatt er oppfylt. Anvendelsen av unntaket er imidlertid fortsatt tillatt bare så lenge krisen varer og medfører særlige omstendigheter som setter den finansielle stabiliteten i fare.

Finansiell stabilitet som overordnet mål

- 7) Overvåkningsorganet har i sin reaksjon på finanskrisen og i kriseretningslinjene hatt finansiell stabilitet som sitt overordnede mål, samtidig som det vil sikre lavest mulig statsstøtte og minst mulig konkurransevridning mellom banker og mellom EØS-stater. Målet om finansiell stabilitet gjør det nødvendig å hindre at en kredittinstitusjons konkurs får store negative ringvirkninger for resten av banksystemet, og å sikre at banksystemet som helhet fortsetter å gi tilstrekkelige utlån til realøkonomien. Finansiell stabilitet spiller også en viktig rolle ved Overvåkningsorganets vurdering av statsstøtte til finanssektoren i henhold til disse retningslinjene. Overvåkningsorganet foretar vurderingen idet den tar hensyn til krisens forløp, fra å være en akutt systemomfattende krise til å være en grunnleggende økonomisk krise i deler av EØS, med en tilsvarende høyere risiko for oppsplitting av EØS-markedet.
- 8) Det overordnede målet avspeiles ikke bare i at kriserammede banker kan få statsstøtte når det er nødvendig for å sikre finansiell stabilitet, men også i måten omstrukturingsplaner vurderes på. I denne forbindelse må det understrekes at finansiell stabilitet ikke kan sikres uten en sunn finanssektor. Planer for mobilisering av kapital skal derfor vurderes i nært samarbeid med vedkommende tilsynsmyndighet for å sikre at lønnsomheten kan gjenopprettes innen rimelig tid og på et solid og varig grunnlag. I motsatt fall bør den konkursrammede institusjonen avvikes på en velordnet måte.
- 9) Når Overvåkningsorganet anvender statsstøttereglene i enkeltsaker, tar det likevel hensyn til det makroøkonomiske miljøet som påvirker både bankens lønnsomhet og det behovet realøkonomien i en bestemt EFTA-stat har for fortsatt tilgang til lån fra sunne banker. Overvåkningsorganet vil når det vurderer bankenes omstrukturingsplaner, fortsatt ta hensyn til de særlige forholdene i hver institusjon og EFTA-stat. Det vil særlig foreta en avpasset vurdering av bankenes langsiktige lønnsomhet, dersom behovet for statsstøtte skyldes statsgjeldskrisen, og ikke overdreven risikotaking⁽⁴⁾, og vil i vurderingen avspeile behovet for å opprettholde like konkurransevilkår i hele EØS, idet det tas særlig hensyn til byrdedelingen i EØS.
- 10) Når store deler av en EFTA-stats finanssektor skal omstruktureres, vil Overvåkningsorganet dessuten etterstrebe en samordnet tilnærming ved vurderingen av enkeltbankers omstrukturingsplaner, med sikte på en reaksjon som omfatter hele systemet. Overvåkningsorganet har særlig valgt denne tilnærmingen i forbindelse med EFTA-stater som deltar i et program for økonomisk tilpasning. Overvåkningsorganet vil derfor ta særlig hensyn til de samlede virkningene av omstruktureringen av enkeltinstitusjoner på sektorplan (for eksempel når det gjelder markedsstruktur) og på økonomien som helhet, særlig med hensyn til tilstrekkelig utlån til realøkonomien på et solid og bærekraftig grunnlag.
- 11) Ved vurderingen av byrdedeling og tiltak for å begrense konkurransevridning vurderer Overvåkningsorganet videre de foreslåtte tiltakenes gjennomførbarhet, herunder avhendinger og deres virkning på markedsstruktur og adgangshindringer. Overvåkningsorganet må samtidig sikre at løsningene som utarbeides i forbindelse med et bestemt problem eller i en EFTA-stat, er forenlige med målet om å unngå betydelig asymmetri mellom EØS-stater, som kunne føre til økt oppsplitting av EØS-markedet og finansiell ustabilitet og dermed hindre økonomisk oppgang i EØS.

⁽⁴⁾ Se retningslinjene for forlengelse 2011, nr. 14.

Utvikling av regelverket og behov for å revidere kriseretningslinjene

- 12) Siden krisen begynte har Den europeiske union foretatt en rekke institusjonelle endringer og regelverksendringer med sikte på å styrke finanssektorens motstandskraft og oppnå bedre forebygging, håndtering og løsning av bankkriser. Det europeiske råd har oppnådd enighet om å iverksette ytterligere initiativer for å styrke grunnlaget for Den økonomiske og monetære union gjennom opprettelsen av en bankunion, som starter med en felles tilsynsordning ("SSM" – "single supervisory mechanism") og en felles avviklingsordning for kredittinstitusjoner som er etablert i EU-medlemsstater som deltar i SSM. Noen EU-medlemsstater er også blitt enige om å opprette en stabilitetsordning som ved behov kan bidra med finansielle midler til medlemmer og deres banker. På tidspunktet for vedtakelsen av disse retningslinjene er det ennå ikke truffet beslutning om EØS-EFTA-statenes mulighet til å delta i initiativer som oppretter Bankunionen.⁽⁵⁾
- 13) Disse tiltakene krever uunngåelig en innkjøringsfase, for eksempel for at lovgivning skal kunne tre i kraft eller for å bygge opp avviklingsfond. Noen av tiltakene er begrenset til euroområdet. I mellomtiden har økende forskjeller i den økonomiske oppgangen innenfor EØS, behovet for å redusere og konsolidere offentlig og privat gjeld samt svake punkter i finanssektoren ført til vedvarende press på finansmarkedene og oppsplitting med økende konkurransevridding i EØS-markedet. EØS-markedets integritet må derfor beskyttes, herunder gjennom styrkede statsstøtteregler. Tilpassede kriseretningslinjer kan bidra til å sikre en smidig overgang til den framtidige ordningen omhandlet i Europakommisjonens forslag til et krisehåndteringsdirektiv⁽⁶⁾ ("BRRD"), ved at det skapes større klarhet for markedene. De tilpassede kriseretningslinjene kan også sikre mer virkningsfull omstrukturering og bedre byrdedeling for alle banker som mottar statsstøtte i hele EØS-markedet.
- 14) Utøvelsen av kontroll av statsstøtte til finanssektoren skjer iblant i samspill med EFTA-statenes tilsynsmyndigheter. I enkelte saker kan tilsynsmyndighetene for eksempel kreve tilpasninger med hensyn til foretaksstyring og godtgjøringspraksis, som det ofte også er fastsatt nærmere bestemmelser om i omstrukturingsplaner for banker som mottar statsstøtte. I slike tilfeller er samordning mellom Overvåkningsorganet og vedkommende tilsynsmyndigheter viktig, samtidig som Overvåkningsorganet beholder sin enekompetanse når det gjelder statsstøttekontroll. I lys av den stadige utviklingen av regelverket og tilsynet i EØS, og særlig i euroområdet, vil Overvåkningsorganet fortsatt ha et nært samarbeid med tilsynsmyndighetene for å sikre et smidig samspill mellom alle berørte myndigheters ulike roller og ansvarsområder.

Byrdedeling

- 15) Av kriseretningslinjene framgår det klart at de allmenne prinsippene for statsstøttekontroll får anvendelse også under krisen. Støtten bør begrenses til det minst mulige, og støttemottakeren bør yte et egnet bidrag til omstrukturingskostnadene, særlig for å begrense konkurransevriddingen mellom banker og mellom EØS-stater og for å håndtere atferdsrisiko. Banken og dens kapitaleiere bør i størst mulig grad bidra til omstruktureringen med egne midler.⁽⁷⁾ Statsstøtten bør gis på vilkår som medfører en tilstrekkelig byrdedeling mellom de som har investert i banken.
- 16) Siden krisen begynte har Overvåkningsorganet når det har undersøkt forenligheten av støtte til banker, alltid satt et minstekrav til byrdedeling, som står i forhold til støttebeløpet som disse bankene har mottatt, særlig ved at tap dekkes ved hjelp av tilgjengelig kapital og tilstrekkelig godtgjøring for statlige inngrep. Dessuten har det, for å hindre kapitalutgang, innført regler for tilbakekjøp av hybridinstrumenter og forbud mot kuponger og dividender. Overvåkningsorganet har imidlertid ikke fastsatt forhåndsbestemte terskler for egenbetaling eller andre krav.⁽⁸⁾

⁽⁵⁾ Initiativene som oppretter Bankunionen, ble hovedsakelig utformet for eurosone ettersom euro-medlemmene har flere felles instrumenter, men ikke felles tilsyn. EU-medlemsstater utenfor eurosone vil imidlertid få mulighet til å delta dersom de ønsker det. På det nåværende tidspunkt er det ikke kjent hvor mange EU-medlemsstater utenfor eurosone som vil velge å delta i disse initiativene. Når det gjelder EØS-EFTA-statene, har EFTAs arbeidsgruppe for finansielle tjenester fulgt utviklingen på EU-siden med stor interesse, og har fått opplysninger om Bankunionen fra EU-siden. Så langt har imidlertid muligheten for EFTA-statenes deltaking ikke vært drøftet.

⁽⁶⁾ Forslag til et europaparlaments- og rådsdirektiv om etablering av en ramme for gjenoppbygging og avvikling av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak av 6. juni 2012, KOM(2012) 280 endelig. EFTAs arbeidsgruppe for finansielle tjenester følger nøye med på utviklingen på EU-siden. Dette forslaget kan bli ansett som relevant for EØS og dermed bli innlemmet i EØS-avtalen når det er vedtatt på EU-siden.

⁽⁷⁾ Se f.eks. retningslinjene for omstrukturering, nr. 22.

⁽⁸⁾ Ibid, nr. 24.

- 17) I krisens første faser gikk EØS-statene generelt ikke lenger enn minstekravene som er fastsatt i statsstøttereglene med hensyn til forhåndsavtaler om byrddeling, og av hensyn til den finansielle stabiliteten ble det ikke krevd at kreditorene skulle bidra til å redde kredittinstitusjoner.
- 18) Statsgjeldskrisen har imidlertid gjort det klart at en slik politikk ikke kan sikre finansiell stabilitet på lang sikt, særlig for EØS-stater der kostnadene for å redde banker svekker deres finansielle stilling betydelig. Noen EØS-stater har måttet gå lenger enn statsstøttereglenes minstekrav ved å pålegge strengere krav til forhåndsavtaler om byrddeling gjennom innføring av nye rettslige rammer. Denne utviklingen har ført til forskjeller i EØS-statenes tilnærming til byrddeling, særlig mellom de som har begrenset seg til statsstøttereglenes minstekrav og de som har gått lenger enn disse kravene ved å kreve at investorer og kreditorer nedskriver eller konverterer gjelden til kredittinstitusjoner i vanskeligheter (såkalt "bail-in"). Slike forskjeller i tilnærmingen til byrddeling mellom EØS-statene har ført til at bankene har forskjellige finansieringskostnader avhengig av hvor stor sannsynligheten er for en "bail-in" på bakgrunn av en EØS-stats finansielle styrke. Forskjellene utgjør en trussel mot EØS-markedets integritet og innebærer en risiko for å undergrave de like konkurransevilkårene som statsstøttekontrollen har som formål å beskytte.
- 19) I lys av utviklingen som beskrives ovenfor, bør minstekravene til byrddeling bli strengere. Før en bank tildeles noen form for omstrukturingsstøtte, uavhengig av om det gjelder et rekapitaliseringstiltak eller et tiltak knyttet til verdiforringede aktiva, bør alle muligheter for å mobilisere kapital være benyttet, herunder konvertering av uprioritert gjeld, forutsatt at grunnleggende rettigheter respekteres og at den finansielle stabiliteten ikke settes i fare. Ettersom all omstrukturingsstøtte har som formål å hindre avvikling av en bank under uordnede forhold, bør nevnte byrddelingskrav overholdes, uavhengig av bankens opprinnelige solvens, for å redusere støtten til det minst mulige. Før EFTA-statene gir omstrukturingsstøtte til en bank, må de derfor sikre at bankens aksjeeiere og uprioriterte kreditorer gir det nødvendige bidraget, eller fastsette den nødvendige rettslige rammen for å sikre slike bidrag.
- 20) I prinsippet avhenger behovet for tiltak for å begrense konkurransevridning av omfanget av byrddeling, idet det også tas hensyn til utviklingen i byrddelingen mellom støttemottakende banker i hele EØS. Dersom alle andre forhold forblir de samme, medfører økt byrddeling derfor et redusert behov for tiltak mot konkurransevridning. Uansett bør tiltak for å begrense konkurransevridning avstemmes slik at de blir mest mulig i tråd med den markedsituasjonen som hadde oppstått dersom støttemottakeren hadde forlatt markedet uten støtte.

En effektiv framgangsmåte for omstrukturering og ytterligere modernisering av rammen

- 21) Selv om det er nødvendig å beholde enkelte støtteordninger for banker med sikte på å håndtere den fortsatte uroen i finansmarkedene, bør enkelte framgangsmåter og vilkår forbedres og videreutvikles. Det er også nødvendig å fortsette arbeidet med å tilpasse den rettslige rammen til markedsutviklingen, som ble påbegynt i juni 2010 med en økning av garantiprovisjonen⁽⁹⁾, og som ble videreført med retningslinjene for forlengelse 2011.⁽¹⁰⁾
- 22) Retningslinjene for banksektoren 2008 gav EFTA-statene mulighet til å innføre kriseordninger uten å utelukke muligheten for ad hoc-inngrep. På grunn av krisens omfang og den svekkede tilliten i hele finanssektoren i EØS, med blant annet mangelen på likviditet i interbankmarkedet, besluttet Overvåkningsorganet at det skulle godkjenne alle nødvendige tiltak som EFTA-statene vedtok for å sikre stabiliteten i finanssystemet, herunder krisetiltak og rekapitaliseringsordninger. Den midlertidige godkjenningen av krisestøtte, både i form av garantier, rekapitalisering og tiltak knyttet til verdiforringede aktiva, bidro til å hindre panikk og gjenopprette tilliten til markedet.
- 23) Ettersom markedsforholdene har endret seg, er det imidlertid mindre behov for strukturelle krisetiltak som gis utelukkende på grunnlag av en foreløpig vurdering som foretas ut fra premisset om at praktisk talt alle banker skal reddes, og som utsetter den grundige vurderingen av omstrukturingsplanen til et senere tidspunkt. Denne tilnærmingen bidro til å hindre et uopprettelig sammenbrudd i finanssektoren som helhet, men arbeidet med å omstrukturere

⁽⁹⁾ Se avsnitt 1.2 i Overvåkningsorganets retningslinjer for de midlertidige rammebestemmelsene og henvisningen i disse til GD Konkurranses arbeidsdokument av 30.4.2010 om statsstøttereglenes anvendelse på statsgarantier for bankgjeld som utstedes etter 30. juni 2010.

⁽¹⁰⁾ Disse retningslinjene fastsetter kravet om å framlegge en omstrukturingsplan for alle banker som nyter godt av statsstøtte i form av kapitaltiltak eller tiltak knyttet til verdiforringede aktiva, uavhengig av støttebeløpet.

individuelle støttemottakere ble ofte forsinket. Sen håndtering av bankenes problemer har i noen tilfeller ført til høyere sluttregning for skattebetalerne. I disse retningslinjene fastsettes prinsippet om at rekapitalisering og tiltak knyttet til verdiforringede aktiva ikke tillates før bankens omstrukturingsplan er godkjent. Denne tilnærmingen sikrer at støttebeløpet avstemmes mer nøyaktig, at kildene til bankens problemer identifiseres og håndteres på et tidlig tidspunkt, samt at den finansielle stabiliteten sikres. Garantiordninger vil fortsatt være tilgjengelige med sikte på å skaffe bankene likviditet. Slike ordninger kan imidlertid bare benyttes for å tilføre likviditet til banker som ifølge vedkommende tilsynsmyndighet⁽¹¹⁾ ikke har kapitalmangel.

- 24) I disse retningslinjene fastsettes de nødvendige endringene som skal foretas i vilkårene for kriserelatert statsstøtte til banker fra 1. desember 2013. Disse retningslinjene skal særlig
- a) erstatte retningslinjene for banksektoren 2008 og redegjøre for forenlighetskravene for likviditetsstøtte,
  - b) tilpasse og utfylle retningslinjene for rekapitalisering og for verdiforringede aktiva,
  - c) utfylle retningslinjene for omstrukturering ved å gi nærmere veiledning om byrdedeling mellom aksjeeiere og uprioriterte kreditorer,
  - d) fastsette prinsippet om at tiltak for rekapitalisering eller beskyttelse av aktiva ikke kan gis uten at en omstrukturingsplan er godkjent på forhånd, og inneholde forslag til en framgangsmåte for permanent godkjenning av slike tiltak,
  - e) redegjøre for forenlighetskravene for avviklingsstøtte.

2. Virkeområde

- 25) Overvåkningsorganet vil anvende prinsippene i disse retningslinjene og alle kriseretningslinjene⁽¹²⁾ på "kredittinstitusjoner" (også kalt "banker").⁽¹³⁾ Kredittinstitusjoner har nære forbindelser, og dersom en kredittinstitusjon går konkurs under uordnede forhold, kan det få store negative følger for finanssystemet som helhet. Tilliten til en kredittinstitusjon kan plutselig forsvinne, noe som kan få alvorlige følger for dens likviditet og solvens. Krise i én kompleks institusjon kan skape et systemisk press i hele finanssektoren, som igjen kan ha sterk negativ virkning på hele økonomien, for eksempel gjennom påvirkning av kredittinstitusjonenes evne til å gi lån til realøkonomien, noe som kan sette den finansielle stabiliteten i fare.
- 26) Overvåkningsorganet vil, når det er hensiktsmessig, og med de nødvendige endringer, anvende prinsippene i disse retningslinjene og alle kriseretningslinjene på forsikringsselskaper i henhold til artikkel 6 i direktiv 73/239/EØF⁽¹⁴⁾, artikkel 4 i direktiv 2002/83/EF⁽¹⁵⁾ eller artikkel 1 bokstav b) i direktiv 98/78/EF.⁽¹⁶⁾
- 27) All støtte til slike institusjoner som er juridiske personer i en EFTA-stat, herunder slike institusjoners datterforetak, som driver betydelig virksomhet i en EFTA-stat eller EU-medlemsstat, vil bli undersøkt i henhold til disse retningslinjene.

3. Rekapitalisering og tiltak knyttet til verdiforringede aktiva

- 28) Rekapitalisering og tiltak knyttet til verdiforringede aktiva, herunder aktivagarantier, gjennomføres vanligvis for å dekke en kapitalmangel. I disse retningslinjene menes med "kapitalmangel" en

⁽¹¹⁾ Med "vedkommende tilsynsmyndighet" menes enhver nasjonal vedkommende myndighet som er utpekt av en deltakende EØS-stat i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/48/EF av 14. juni 2006 om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon (omarbeiding) (EUT L 177 av 30.6.2006, s. 1), som tilpasset til EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 65/2008 (EUT L 257 av 25.9.2008, s. 27, og EØS-tillegget nr. 58 av 25.9.2008, s. 9), eller av Den europeiske sentralbank som tilsynsmyndighet i henhold til artikkel 1 i Kommisjonens forslag til en rådsforordning om overføring av særlige oppgaver til Den europeiske sentralbank i forbindelse med politikk som gjelder tilsyn med kredittinstitusjoner som er opprettet i en medlemsstat som deltar i den felles tilsynsordningen. Når det gjelder Kommisjonens forslag til en rådsforordning nevnt ovenfor, følger EFTAs arbeidsgruppe for finansielle tjenester nøye med på utviklingen på EU-siden.

⁽¹²⁾ Se fotnote 2.

⁽¹³⁾ I henhold til artikkel 4 nr. 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/48/EF av 14. juni 2006 om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon (omarbeiding), som tilpasset til EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 65/2008 (opplysninger om publiseringen gis i fotnote 10).

⁽¹⁴⁾ Første rådsdirektiv 73/239/EØF av 24.7.1973 om samordning av lover og forskrifter om adgang til å starte og utøve virksomhet innen direkte forsikring med unntak av livsforsikring (EFT L 228 av 16.8.1973, s. 3), som tilpasset til EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 78/2011 (EUT L 262 av 6.10.2011, s. 45, og EØS-tillegget nr. 54 av 6.10.2011, s. 57).

⁽¹⁵⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/83/EF av 5. november 2002 om livsforsikring (EFT L 345 av 19.12.2002, s. 1), som tilpasset til EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 60/2004 (EUT L 277 av 26.8.2004, s. 172, og EØS-tillegget nr. 43 av 26.8.2004, s. 156).

⁽¹⁶⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/78/EF av 27. oktober 1998 om utvidet tilsyn med forsikringsforetak som er del av en forsikringsgruppe (EFT L 330 av 5.12.1998, s. 1), som tilpasset til EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 95/1999 av 16. juli 1999 (EFT L 296 av 23.11.2000, s. 61, og EØS-tillegget nr. 55 av 23.11.2000, s. 160).

kapitalmangel som er fastslått gjennom kapitalkontroll, stresstest, kvalitetskontroll av aktiva eller en tilsvarende kontroll på EØS-plan, euroområdeplan eller nasjonalt plan, og bekreftet av vedkommende tilsynsmyndighet, når det er relevant. Slik offentlig støtte er vanligvis permanent og kan ikke uten videre trekkes tilbake.

- 29) På bakgrunn av at slike tiltak i praksis er ugjenkallelige og av de finansielle virkningene for de tildelende EFTA-statene samt av Overvåkningsorganets beslutningspraksis under krisen, kan Overvåkningsorganet i prinsippet godkjenne dem bare dersom den berørte EFTA-staten viser at alle muligheter til å begrense støtten til det minst mulige, har vært benyttet fullt ut. Med sikte på dette oppfordres EFTA-statene til å framlegge en plan for kapitaltilførsel før eller i forbindelse med innsendingen av en omstrukturingsplan. En plan for kapitaltilførsel bør særlig omfatte tiltak knyttet til bankens mobilisering av kapital samt mulige byrdedelingstiltak for bankens aksjeeiere og uprioriterte kreditorer.
- 30) En plan for kapitaltilførsel bør sammen med en grundig undersøkelse av kvaliteten på bankens aktiva og en framtidsrettet vurdering av kapitaldekningen, gjøre det mulig for EFTA-staten, i samarbeid med Overvåkningsorganet og vedkommende tilsynsmyndighet, å fastslå den nøyaktige (gjenstående) kapitalmangelen i en bank, som må dekkes ved hjelp av statsstøtte. I forbindelse med enhver slik gjenstående kapitalmangel som skal dekkes ved hjelp av statsstøtte, kreves framlegging av en omstrukturingsplan.
- 31) Med unntak av kravene til kapitaltilførsel og byrdedeling som skal inngå i planen for kapitaltilførsel i henhold til nr. 32–34, som innsendes før eller sammen med omstrukturingsplanen, vil omstrukturingsplanen og den tilhørende omstrukturingsstøtten fortsatt bli vurdert på grunnlag av retningslinjene for omstrukturering.

3.1 Håndtering av kapitalmangel – forhåndsmelding og melding om omstrukturingsstøtte

- 32) Så snart det er påvist en kapitalmangel som sannsynligvis vil føre til en anmodning om statsstøtte, bør alle mulige tiltak treffes for i størst mulig grad å redusere EFTA-statens kostnader for å bote på denne mangelen. For dette formålet oppfordres EFTA-statene til samråd med Overvåkningsorganet i forbindelse med forhåndsmeldingen. Som ledd i dette frivillige samrådet vil Overvåkningsorganet tilby veiledning for å sikre omstrukturingsstøttens forenlighet, og særlig om krav til byrdedeling i samsvar med statsstøttereglene. Grunnlaget for forhåndsmeldingen er en plan for kapitaltilførsel som utarbeides av EFTA-staten og banken og godkjennes av vedkommende tilsynsmyndighet. Planen bør
- a) angi hvilke tiltak for å tilføre kapital som skal gjennomføres av banken, og de (mulige) byrdedelingstiltakene for aksjeeiere og uprioriterte kreditorer,
  - b) inneholde beskyttelsestiltak som hindrer kapitalutgang fra banken, for eksempel ved at banken erverver aksjer i andre foretak eller utbetaler dividender eller kuponger.
- 33) EFTA-staten bør gi en grundig redegjørelse for metoden og dataene som anvendes for å fastslå omfanget av kapitalmangelen, og som er validert av vedkommende tilsynsmyndighet. Metoden skal beskrives for hvert enkelt forretningssegment.
- 34) Etter innsending av en plan for kapitaltilførsel og innarbeiding av resultatene av undersøkelsen av kvaliteten på bankens aktiva og en framtidsrettet vurdering av kapitaldekningen, må EFTA-staten fastsette omfanget av den gjenstående kapitalmangelen som skal dekkes ved hjelp av statsstøtte. Overvåkningsorganet vil tilby EFTA-staten å drøfte omstrukturingsplanen før den meldes. Når det er oppnådd enighet om omstrukturingsplanen, kan EFTA-staten formelt melde den. Overvåkningsorganet vil ikke godkjenne et rekapitaliseringstiltak eller tiltak knyttet til verdiforringede aktiva som omstrukturingsstøtte før det er oppnådd enighet om omstrukturingsplanen.
- #### **3.1.1 Bankens tiltak for å tilføre kapital**
- 35) I planen for kapitaltilførsel som godkjennes av vedkommende tilsynsmyndighet, bør støttemottakeren angi og så langt det er mulig uten å sette lønnsomheten i fare, gjennomføre alle tiltak for å tilføre kapital som er mulige. Slike tiltak bør særlig omfatte

- a) tegningsrettsemisjoner,
  - b) frivillig konvertering av uprioriterte gjeldsinstrumenter til egenkapital på grunnlag av et risikorelatert insitamant,
  - c) styring av forpliktelser, som i prinsippet bør være 100 % kapitalgenererende, dersom kapitalmangelen ikke kan fjernes fullstendig og det derfor er behov for statsstøtte,
  - d) kapitalgenererende salg av aktiva og porteføljer,
  - e) verdipapirisering av porteføljer for å generere kapital fra virksomhet utenfor kjerneområdet,
  - f) stans i utbetaling av overskudd,
  - g) andre tiltak for å redusere kapitalbehovet.
- 36) Dersom det er angitt at identifiserte tiltak i planen for kapitaltilførsel er tiltak som ikke kan gjennomføres innen seks måneder fra planen er oversendt, vil Overvåkningsorganet i samråd med vedkommende tilsynsmyndighet vurdere om de foreslåtte tiltakene bør anses som tiltak for å tilføre kapital.
- 37) Det bør gis insitamenter som får bankenes ledelse til å gjennomføre omfattende omstrukturering i gode tider slik at behovet for statsstøtte reduseres mest mulig. Dersom det med rimelighet kan antas at bruken av statsstøtte kunne vært unngått gjennom egnede og rettidige tiltak fra bankens ledelse, bør derfor enhver enhet som er avhengig av statsstøtte til omstrukturering eller velordnet avvikling, som hovedregel erstatte bankens administrerende direktør samt andre styremedlemmer når det er relevant.
- 38) Av samme grunner bør slike enheter anvende streng praksis når det gjelder lederlønninger. Dette krever et tak for utbetaling av lederlønninger sammen med insitamenter som sikrer at banken gjennomfører sin omstruktureringsplan i retning av lønnsomme og langsiktige foretaksmål. Enhver bank som mottar statsstøtte i form av rekapitaliseringstiltak eller tiltak knyttet til verdiforringede aktiva, bør derfor begrense den samlede lønnen til ansatte, herunder styremedlemmer og toppledelsen, til et hensiktsmessig nivå. Taket for den samlede lønnen bør omfatte alle mulige faste og varierende bestanddeler og pensjoner, og være i samsvar med artikkel 93 og 94 i EUs kapitalkravdirektiv (CRD IV).⁽¹⁷⁾
- Den samlede lønnen til en slik enkeltperson kan derfor ikke overstige 15 ganger gjennomsnittslønnen i den EFTA-staten der støttemottakeren er en juridisk person⁽¹⁸⁾ eller 10 ganger gjennomsnittslønnen for ansatte i banken som mottar støtten.
- Lønnstakene skal anvendes til omstrukturingsperioden utløper eller til banken har tilbakebetalt statsstøtten, avhengig av hva som inntreffer først.
- 39) Banker som mottar statsstøtte i form av rekapitalisering eller tiltak knyttet til verdiforringede aktiva, bør i prinsippet ikke utbetale sluttvederlag ut over det som kreves i henhold til lovgivning eller kontraktsforpliktelser.

3.1.2 Byrdedeling mellom aksjeeiere og uprioriterte kreditorer

- 40) Statsstøtte kan skape atferdsrisiko og undergrave markedsdisiplinen. For å redusere atferdsrisikoen bør støtte gis bare på vilkår som omfatter en tilstrekkelig byrdedeling mellom investorene.
- 41) Tilstrekkelig byrdedeling innebærer vanligvis at innskytere av hybridkapital og uprioriterte kreditorer må gi et bidrag etter at tapene først er dekket av egenkapitalen. Innskytere av hybridkapital og uprioriterte kreditorer skal bidra til å redusere kapitalmangelen mest mulig. Slike bidrag kan komme i form av enten en konvertering til ren kjernekapital⁽¹⁹⁾ eller en nedskrivning av instrumentenes hovedstol. I alle tilfeller skal det, så langt det er rettslig mulig, hindres at det forekommer en kontantutgang fra støttemottakeren til innehaverne av slike verdipapirer.

⁽¹⁷⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338). Rettsakten er ikke innlemmet i EØS-avtalen.

⁽¹⁸⁾ Offentliggjort på OECDs nettside under "Average Annual Wages" i faste priser for siste tilgjengelige år, <http://stats.oecd.org/Index.aspx>.

⁽¹⁹⁾ Som definert i artikkel 26 i europaparlaments- og rådsforordningen om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og investeringsforetak (EUT L 176 av 27.6.2013). Forberedelser til innlemmingen av rettsakten pågår på EFTA-siden.

- 42) Overvåkningsorganet vil ikke på grunnlag av statsstøttereglene kreve bidrag fra prioriterte kreditorer (særlig sikrede og usikrede innskudd, obligasjoner og enhver annen prioritert gjeld) som en obligatorisk del av byrdedelingen, verken i form av konvertering til kapital eller nedskrivning av instrumentene.
- 43) Dersom kapitaldekningen i banken som har påvist kapitalmangel, er høyere enn EØS-reglenes minstekrav, bør banken vanligvis kunne gjenopprette kapitalposisjonen på egen hånd, særlig gjennom tiltak for å tilføre kapital i henhold til nr. 35. Dersom alle andre muligheter er uttømt, herunder andre tiltak fra tilsynsmyndigheten, f.eks. tidlig inngrep eller andre tiltak for å bøte på mangelen, og dette er bekreftet av vedkommende tilsyns- eller avviklingsmyndighet, skal uprioritert gjeld i prinsippet konverteres til egenkapital før statsstøtten tildeles.
- 44) I tilfeller der banken ikke lenger oppfyller regelverkets minstekrav til kapital, skal uprioritert gjeld i prinsippet konverteres eller nedskrives for statsstøtten tildeles. Statsstøtte skal ikke tildeles for egenkapital, hybridkapital og uprioritert gjeld er anvendt fullt ut til dekning av ethvert tap.
- 45) Det kan gjøres unntak fra kravene i nr. 43 og 44 dersom gjennomføringen av slike tiltak kan true den finansielle stabiliteten eller gi uforholdsmessige resultater. Slike unntak kan gjøres i tilfeller der støttebeløpet er lite i forhold til den risikoveide verdien av bankens aktiva, og der kapitalmangelen er blitt betydelig redusert, særlig gjennom tiltak for å tilføre kapital som omhandlet i nr. 35. Uforholdsmessige resultater eller risiko som truer den finansielle stabiliteten kan også håndteres gjennom å endre rekkefølgen av tiltakene som skal bøte på kapitalmangelen.
- 46) I forbindelse med gjennomføringen av nr. 43 og 44 skal prinsippet om at ingen kreditor skal ha dårligere vilkår ("no creditor worse off")⁽²⁰⁾, følges. Uprioriterte kreditorer bør derfor ikke motta mindre i økonomisk støtte enn verdien av deres instrumenter uten statsstøtten.

3.1.3 Hindring av kapitalutgang før en beslutning om omstrukturering

- 47) For å begrense støtten til det minst mulige må kontantutgang hindres på et så tidlig tidspunkt som mulig. Overvåkningsorganet anser derfor at banken bør treffe alle tiltak som er nødvendige for å beholde midlene, fra det tidspunkt kapitalbehovet er kjent eller burde vært kjent for banken. Fra det tidspunktet skal institusjoner som har påvist eller burde ha påvist kapitalbehov, særlig
- a) ikke utbetale dividender for aksjer eller kuponger som gjelder hybridkapitalinstrumenter (eller andre instrumenter med skjønnsmessig utbetaling),
  - b) ikke kjøpe tilbake noen egne aksjer eller hybridkapitalinstrumenter så lenge omstruktureringssperioden varer, uten at Overvåkningsorganet på forhånd har godkjent det, og
  - c) ikke kjøpe tilbake hybridkapitalinstrumenter, med mindre et slikt tiltak, eventuelt i kombinasjon med andre, gjør det mulig for institusjonen å dekke hele kapitalmangelen og foretas til en pris som er tilstrekkelig nær gjeldende markedsnivå⁽²¹⁾ og høyst 10 % over markedsprisen; ethvert tilbakekjøp skal forhåndsgodkjennes av Overvåkningsorganet,
  - d) ikke gjennomføre kapitalforvaltningstransaksjoner uten forhåndsgodkjenning fra Overvåkningsorganet,
  - e) ikke delta i aggressiv handelspraksis, og
  - f) ikke erverve andeler i et foretak, verken i form av aktiva eller aksjer. Dette kravet omfatter ikke:
    - i) ervervelser som finner sted som en del av den ordinære bankvirksomheten i forbindelse med forvaltningen av eksisterende krav overfor kriserammede foretak, ii) ervervelse av andeler i foretak, forutsatt at kjøpsprisen er lavere enn 0,01 % av institusjonens seneste tilgjengelige balanse på kjøpstidspunktet, og at den samlede kjøpsprisen for alle slike ervervelser fra kjøpstidspunkt til utløpet av omstrukturingsperioden, er lavere enn 0,025 % av institusjonens seneste tilgjengelige balanse på kjøpstidspunktet, og iii) ervervelsen av et foretak skjer etter at Overvåkningsorganet har godkjent det, dersom det i unntakstilfeller er nødvendig for å gjenopprette finansiell stabilitet eller sikre effektiv konkurranse,

⁽²⁰⁾ Dette kan for eksempel oppnås ved at det opprettes et holdingselskap. Eierskap av banken skal så oppføres som aktiva i holdingselskapet, mens bankens egenkapital, hybrider og uprioritert gjeld for statsstøtteinngrepet utgjør holdingselskapets forpliktelser, med den samme prioriteringsstrukturen som fantes før inngrepet.

⁽²¹⁾ For eksempel dersom tilbakekjøpet avvikles med et tosifret prisavslag beregnet i prosentpoeng av den nominelle verdien i forhold til markedsprisen (eller, dersom et marked ikke foreligger, et referansetall for markedsprisen) for å skape overskudd, eller dersom tilbakekjøpet inngår i en byttehandel som gir kredittinstitusjonen høyere kapitalkvalitet og dermed reduserer kapitalmangelen.

- g) avstå fra å vise til statsstøtten i reklame og fra å anvende aggressiv handelspraksis som ikke ville forekomme uten EFTA-statens støtte.

- 48) Ettersom det er nødvendig å sikre at støtten er begrenset til det minst mulige, vil Overvåkningsorganet, dersom en bank gjennomfører tiltak som ikke er i tråd med kravene oppført i nr. 47 på et tidspunkt da behovet for tilleggskapital burde vært åpenbart for et veldrevet foretak, øke støttebeløpet med et beløp som tilsvarer kapitalutgangen, med sikte på å fastsette de nødvendige tiltakene for å begrense konkurransevridning.

3.1.4 Dekning av den gjenstående kapitalmangelen ved hjelp av omstrukturingsstøtte

- 49) Dersom det fortsatt er kapitalmangel etter at tiltakene for å tilføre kapital og for byrdedeling er gjennomført, kan den i prinsippet dekkes gjennom statlig rekapitalisering eller tiltak knyttet til verdiforringede aktiva eller en kombinasjon av begge. For at slik støtte skal anses som forenlig, må en omstrukturingsplan som er i samsvar med de relevante avsnittene i kriseretningslinjene, framlegges for Overvåkningsorganet.

3.2 Krisestøtte i form av rekapitalisering og tiltak knyttet til verdiforringede aktiva

- 50) Når Overvåkningsorganet begynner å anvende prinsippene i disse retningslinjene, skal en EFTA-stat melde en omstrukturingsplan til Overvåkningsorganet og få statsstøtten godkjent for gjennomføringen av ethvert rekapitaliseringstiltak eller tiltak knyttet til verdiforringede aktiva innledes. Overvåkningsorganet kan imidlertid unntaksvis gi en EFTA-stat midlertidig godkjenning av en slik krisestøtte før en omstrukturingsplan er godkjent, dersom slike tiltak er nødvendige for å bevare den finansielle stabiliteten. Dersom en EFTA-stat påberoper seg denne klausulen om finansiell stabilitet, vil Overvåkningsorganet be om en forhåndsanalyse fra vedkommende tilsynsmyndighet, der det bekreftes at det er fastslått en nåværende (og ikke framtidig) kapitalmangel, som ville tvinge tilsynsmyndigheten til øyeblikkelig å trekke tilbake institusjonens banklisens dersom disse tiltakene ikke ble gjennomført. En slik analyse skal dessuten vise at den unntaksmessige trusselen mot den finansielle stabiliteten ikke kan avverges ved hjelp av privat kapital innen et tilstrekkelig kort tidsrom eller gjennom et annet og mindre konkurransevridende midlertidig tiltak, for eksempel en statsgaranti.

- 51) Ethvert krisetiltak som omfattes av nr. 50, skal meldes til Overvåkningsorganet. For å bli midlertidig godkjent av Overvåkningsorganet må tiltaket være i samsvar med reglene for godtgjøring og byrdedeling for slike tiltak, som fastsatt i retningslinjene for rekapitalisering, retningslinjene for forlengelse 2011 og, når det er relevant, retningslinjene for verdiforringede aktiva.

- 52) Videre skal krisestøtte i form av rekapitalisering og tiltak knyttet til verdiforringede aktiva ikke hindre oppfyllelsen av kravene til byrdedeling i disse retningslinjene. Som følge av dette skal de påkrevde byrdedelingstiltakene enten gjennomføres som en del av krisestøtten, eller ved at rekapitaliseringstiltakene eller tiltakene knyttet til verdiforringede aktiva utformes slik at det gis mulighet for etterfølgende gjennomføring av byrdedelingstiltakene. En slik etterfølgende gjennomføring kan skje for eksempel gjennom rekapitalisering av egenkapital i en form som har høyere prioritet enn eksisterende kapital og uprioriterte gjeldsinstrumenter, samtidig som den er forenlig med den gjeldende rettslige og tilsynsmessige rammen.

- 53) Når krisestøtten er godkjent, skal EFTA-staten framlegge en omstrukturingsplan i samsvar med retningslinjene for omstrukturering innen to måneder fra datoen for beslutningen om midlertidig godkjenning av støtte. Omstrukturingsplanen vil bli vurdert på grunnlag av retningslinjene for omstrukturering, idet det tas hensyn til prinsippene for byrdedeling som beskrives i disse retningslinjene.

3.3 Ordninger for rekapitalisering og omstrukturering av små institusjoner

- 54) Støtte til små banker har en tendens til å påvirke konkurransen i mindre grad enn støtte til større banker. Av den grunn og for å sikre en avpasset administrativ behandling er det hensiktsmessig å tillate en enklere framgangsmåte når det gjelder små banker, som samtidig sikrer at konkurransevridningen begrenses mest mulig. Overvåkningsorganet vil derfor godkjenne ordninger for rekapitalisering og omstrukturering av små institusjoner når ordningene har et klart definert formål og er begrenset til en periode på seks måneder, forutsatt at de overholder prinsippene

i kriseretningslinjene, og særlig kravene til byrdedeling i disse retningslinjene. Anvendelsen av slike ordninger skal dessuten være begrenset til banker med en samlet balanse på høyst 100 millioner euro. Den samlede balansen for banker som mottar støtte under ordningen, skal ikke overstige 1,5 % av bankenes samlede aktiva på den berørte EFTA-statens hjemmemarked.

- 55) Overvåkningsorganet vil evaluere alle slike ordninger for å verifisere at de når fastsatte mål og gjennomføres på riktig måte. For dette formålet skal EFTA-staten framlegge en rapport om anvendelsen av ordningen hver sjette måned etter at ordningen godkjennes.

4. Garantier og likviditetsstøtte ut over tilførsel av sentralbankslikviditet

- 56) Likviditetsstøtte og garantier for forpliktelser virker midlertidig stabiliserende for forpliktelses-siden av bankens balanse. I motsetning til det som er tilfelle for rekapitaliseringstiltak eller tiltak knyttet til verdiforringede aktiva, der det kreves en forhåndsmelding om en omstruktureringsplan fra den berørte EFTA-staten og godkjenning fra Overvåkningsorganet før gjennomføring, kan Overvåkningsorganet tillate at EFTA-stater melder garantier og likviditetsstøtte til midlertidig godkjenning som krisestøtte, før en omstruktureringsplan er godkjent.

- 57) Garantier og likviditetsstøtte kan meldes individuelt til Overvåkningsorganet, og dessuten kan Overvåkningsorganet også godkjenne ordninger knyttet til likviditetstiltak for en periode på høyst seks måneder.

- 58) Slike ordninger kan bare omfatte banker som ikke har kapitalmangel. Når en bank med kapitalmangel har akutt behov for likviditet, kreves en individuell melding til Overvåkningsorganet.⁽²²⁾ I slike tilfeller vil Overvåkningsorganet, med de nødvendige endringer, anvende framgangsmåten i nr. 32–34, herunder krav om en omstrukturerings- eller avviklingsplan, med mindre støtten tilbakebetales innen to måneder.

- 59) For å bli godkjent av Overvåkningsorganet må garantier og likviditetsstøtte oppfylle følgende krav:

- a) Garantier kan bare gis for kredittinstitusjoners nyutstedelse av prioritert gjeld (uprioritert gjeld er utelukket).
- b) Garantier kan gis bare for gjeldsinstrumenter med løpetid fra tre måneder til fem år (eller høyst sju år for obligasjoner med fortrinnsrett). Garantier med mer enn tre års løpetid skal, unntatt i behørig begrunnede tilfeller, være begrenset til en tredel av de utestående garantiene som gis til hver enkelt bank.
- c) Minstegodtgjøringen for statsgarantiene skal være i tråd med formelen som er fastsatt i retningslinjene for forlengelse 2011.
- d) En omstruktureringsplan skal framlegges for Overvåkningsorganet innen to måneder for enhver kredittinstitusjon som får garantier for nye forpliktelser eller fornyede forpliktelser, i tilfeller der de samlede utestående garanterte forpliktelsene (herunder garantier gitt etter datoen for garantibeslutningen) på det tidspunkt den nye garantien gis, overstiger både 5 % av de samlede forpliktelsene og et samlet beløp på 500 millioner euro.
- e) Dersom en kredittinstitusjon benytter garantien, skal en individuell omstrukturerings- eller avviklingsplan for kredittinstitusjonen framlegges innen to måneder etter at garantien er utløst.
- f) Mottakere av garantier og likviditetsstøtte skal avstå fra å vise til statsstøtten i reklame og fra å anvende aggressiv handelspraksis som ikke ville forekommet uten EFTA-statens støtte.

- 60) Garanti- og likviditetsstøtteordninger skal oppfylle følgende tilleggskriterier:

- a) Ordningen skal være begrenset til banker uten kapitalmangel, som attestert av vedkommende tilsynsmyndighet i samsvar med nr. 28.
- b) Garantier med løpetid på mer enn tre år skal begrenses til en tredel av de samlede garantiene som gis til hver enkelt bank.
- c) EFTA-statene skal hver tredje måned rapportere til Overvåkningsorganet om: i) ordningens virkemåte, ii) gjeldsutstedelsene som det er gitt garanti for, og iii) de avgiftene som er innkrevd.

⁽²²⁾ Banker som allerede har mottatt godkjent krisestøtte når disse retningslinjene trer i kraft, men som ennå ikke har fått endelig godkjenning av omstruktureringsstøtten, kan motta støtte under en likviditetsordning uten individuell melding.

- d) EFTA-statene skal utfylle rapportene om ordningens virkemåte med tilgjengelige ajourførte opplysninger om kostnader for sammenlignbare ikke-garanterte gjeldsutstedelser (art, mengde, kredittvurdering, valuta).

61) I unntakstilfeller kan det også godkjennes garantier som omfatter Den europeiske investeringsbanks eksponering overfor banker med sikte på å gjenopprette muligheten til utlån til realøkonomien i land der det er svært vanskelig å få lån sammenlignet med EØS-gjennomsnittet. Når Overvåkningsorganet vurderer slike tiltak, vil det særlig undersøke om de medfører urettmessige fordeler som for eksempel kan bidra til utvikling av annen forretningsvirksomhet i disse bankene. Slike garantier kan omfatte en periode på høyst sju år. Dersom de godkjennes av Overvåkningsorganet, medfører slike garantier ikke en forpliktelse for banken til å framlegge en omstruktureringsplan.

5. Sentralbankers tilføring av likviditet, innskuddsgarantiordninger og avviklingsfond

62) Sentralbankenes ordinære pengepolitiske virksomhet, for eksempel virksomhet på det frie marked og faste ordninger, er ikke omfattet av statsstøttereglene. Øremerket støtte til en bestemt kredittinstitusjon (vanligvis kalt "likviditetsstøtte i en krisesituasjon") kan utgjøre støtte, med mindre følgende kumulative vilkår er oppfylt⁽²³⁾:

- a) Kredittinstitusjonen er midlertidig illikvid, men solvent på det tidspunktet likviditet tilføres, noe som skjer i sjeldne tilfeller, og ordningen ikke inngår i en større støttepakke.
- b) Ordningen er dekket av full sikkerhet med gjeldssanering, ut fra dens kvalitet og markedsverdi.
- c) Sentralbanken krever svært høy rente fra støttemottakeren.
- d) Tiltaket treffes på sentralbankens eget initiativ, og er særlig ikke dekket av en statlig motgaranti.

63) Midler fra innskuddsgarantifond for å betale innskytere i samsvar med EFTA-statenes forpliktelser i henhold til direktiv 94/19/EF om innskuddsgarantiordninger⁽²⁴⁾ utgjør ikke statsstøtte.⁽²⁵⁾ Anvendelse av slike eller lignende midler for å bidra til omstruktureringen av kredittinstitusjoner kan imidlertid utgjøre statsstøtte. Selv om de berørte midlene kommer fra privat sektor, kan de utgjøre støtte i det omfang de omfattes av statlig kontroll og beslutningen om anvendelsen av midlene tas av staten.⁽²⁶⁾ Overvåkningsorganet vil vurdere forenligheten av statsstøtte av denne typen i henhold til disse retningslinjene.

64) Statsstøtte i form av midler fra et avviklingsfond vil bli vurdert i henhold til disse retningslinjene for å avgjøre om den er forenlig med EØS-avtalen.

6. Særlige betraktninger i forbindelse med avviklingsstøtte

6.1 Allmenne prinsipper

65) EFTA-statene bør oppmuntre til at aktører som ikke er lønnsomme, trer ut av markedet, og samtidig sørge for at uttreddelsen skjer på en velordnet måte, med sikte på å bevare den finansielle stabiliteten. En velordnet avvikling av en kredittinstitusjon i vanskeligheter bør alltid overveies dersom det ikke er sannsynlig at institusjonens langsiktige lønnsomhet kan gjenopprettes.

66) Overvåkningsorganet erkjenner at det på grunn av kredittinstitusjonenes særtrekk og i mangelen på ordninger for avvikling av kredittinstitusjoner uten fare for den finansielle stabiliteten, ikke alltid er mulig å avvikle en kredittinstitusjon gjennom ordinær insolvensbehandling. Derfor kan statlige tiltak til støtte for avviklingen av konkursrammede kredittinstitusjoner bli ansett som forenlig støtte, forutsatt at de oppfyller kravene i nr. 44.

67) Formålet for den velordnede avviklingen skal være å avvikle den kriserammede kredittinstitusjonens virksomhet i løpet av et begrenset tidsrom. Det innebærer at det ikke kan innledes noen nye forretninger med tredjemann. Det er imidlertid ikke til hinder for at eksisterende forretninger kan utføres, dersom dette reduserer avviklingskostnadene. Avviklingen skal dessuten

⁽²³⁾ I slike tilfeller vil tiltakene senere bli vurdert som del av omstruktureringsplanen.

⁽²⁴⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 94/19/EF om innskuddsgarantiordninger, EFT L 135 av 31.5.1994, s. 5, som omhandlet i kapittel II ii) nr. 19a i vedlegg IX til EØS-avtalen.

⁽²⁵⁾ Se til sammenligning sak T-351/02 *Deutsche Bahn mot Kommisjonen*, [2006] saml. II-1047, nr. 114, samt sak C-460/07 *Puffer*, [2009] saml. I-3251, nr. 70.

⁽²⁶⁾ Se "Danish Winding up scheme", EUT C 312 av 17.11.2010, s. 5.

i størst mulig omfang bestå i målrettet salg av deler av forretningen eller aktivaene gjennom en konkurranseprosess. I henhold til framgangsmåten for en velordnet avvikling kreves det at inntektene fra salget av aktiva skal tas med i beregningen av avviklingskostnadene.

- 68) EFTA-statene kan velge en rekke verktøy for å organisere avviklingen av kriserammede kredittinstitusjoner. Ethvert statsstøttetiltak som innføres for å støtte en slik avvikling, skal være i samsvar med prinsippene i nr. 69–82.

6.2 *Vilkår for godkjenning av avviklingsstøtte*

- 69) EFTA-statene skal framlegge en plan for velordnet avvikling av kredittinstitusjonen.
- 70) Overvåkningsorganet vil vurdere forenligheten av støttetiltakene som skal gjennomføres for å avvikle kredittinstitusjoner, etter den framgangsmåten som er fastsatt for omstrukturingsstøtte i avsnitt 2, 3 og 4 i retningslinjene for omstrukturering med de nødvendige endringer.
- 71) Velordnet avvikling har særtrekk som danner grunnlag for betraktningene i nr. 72–78.

6.2.1 *Begrensning av avviklingskostnader*

- 72) EFTA-statene bør vise at støtten gjør det mulig å avvikle kredittinstitusjonen på en effektiv og velordnet måte, samtidig som støttebeløpet begrenses til det som er nødvendig for å holde den i gang mens avviklingen pågår, med sikte på å nå det fastsatte målet og i samsvar med kravene til byrdedeling i disse retningslinjene.

6.2.2 *Begrensning av konkurransevridning*

- 73) For å unngå utilbørlig konkurransevridning bør avviklingsfasens varighet begrenses til det som er absolutt nødvendig for å gjennomføre en velordnet avvikling.
- 74) Så lenge den støttemottakende kredittinstitusjonen fortsatt er i drift, skal den ikke konkurrere aktivt på markedet eller innlede ny virksomhet. Driften skal i prinsippet begrenses til videreføring eller fullføring av pågående virksomhet for eksisterende kunder. Eventuell ny virksomhet med eksisterende kunder skal begrenses til endring av vilkårene i eksisterende kontrakter og omstrukturering av eksisterende lån, forutsatt at slike endringer forbedrer de berørte aktivaenes netto nåverdi.
- 75) Prispolitikken for kredittinstitusjonen som skal avvikles, skal utformes slik at kundene oppmuntres til å finne mer attraktive alternativer.
- 76) Når en banklisens er nødvendig, for eksempel for en dårlig bank eller for en midlertidig institusjon som er opprettet utelukkende med tanke på velordnet avvikling av en kredittinstitusjon ("midlertidig bank"), bør den være begrenset til virksomhet som er absolutt nødvendig for avviklingen. Vedkommende tilsynsmyndighet bør trekke tilbake banklisensen så snart det er mulig.

6.2.3 *Byrdedeling*

- 77) I forbindelse med den velordnede avviklingen må det sørges for at atferdsrisikoen reduseres mest mulig, særlig ved at det hindres at aksjeeiere og uprioriterte kreditorer tildeles tilleggsstøtte. Krav fra aksjeeiere og uprioriterte kreditorer kan derfor ikke overføres til en økonomisk virksomhet som videreføres.
- 78) Avsnitt 3.1.2 og 3.1.3, med de nødvendige endringer, skal overholdes.

6.3 *Salg av en kredittinstitusjon mens velordnet avvikling pågår*

- 79) Salg av en kredittinstitusjon mens velordnet avvikling pågår, kan innebære statsstøtte til kjøperen, med mindre salget organiseres gjennom en åpen og uavhengig anbudskonkurranse og aktivaene selges til høystbydende. Slike anbudskonkurranser bør, når det er hensiktsmessig, gi mulighet for å selge deler av en institusjon til ulike anbudsgivere.
- 80) Når Overvåkningsorganet skal fastslå om det gis støtte til kjøperen av kredittinstitusjonen eller deler av den, vil det særlig undersøke om

- a) salgsprosessen er åpen, vilkårsløs og likebehandlende,
  - b) salget skjer på markedsvilkår,
  - c) kredittinstitusjonen eller staten, avhengig av hvilken struktur som velges, arbeider for å oppnå høyest mulig pris for berørte aktiva og forpliktelser.
- 81) Dersom Overvåkningsorganet fastslår at kjøperen mottar støtte, vil det vurdere denne støtten forenlighet separat.
- 82) Dersom det gis støtte til den økonomiske virksomheten som skal selges (og ikke til kjøperen av virksomheten), vil denne støtten forenlighet bli undersøkt separat på grunnlag av disse retningslinjene. Dersom avviklingsprosessen medfører salg av en økonomisk virksomhet som utgjør en betydelig markedsandel, vil Overvåkningsorganet vurdere behovet for tiltak for å begrense konkurransevridding forårsaket av støtten til den økonomiske virksomheten, og undersøke om enheten som følger av salget, er lønnsom. I lønnsomhetsvurderingen vil Overvåkningsorganet ta behørig hensyn til kjøperens størrelse og styrke i forhold til det ervervede foretakets størrelse og styrke.

6.4 *Vilkår for godkjenning av ordninger for velordnet avvikling*

- 83) EFTA-statenes gjennomføring av tiltak for å hjelpe kriserammede kredittinstitusjoner kan omfatte muligheten til å gi støtte for å sikre velordnet avvikling av kriserammede kredittinstitusjoner og samtidig begrense negative ringvirkninger i sektoren og i økonomien som helhet.
- 84) Overvåkningsorganet anser at ordninger for avviklingsstøtte for kredittinstitusjoner av begrenset størrelse⁽²⁷⁾ kan godkjennes, forutsatt at de er riktig utformet med sikte på å sikre oppfyllelse av kravene til byrdedeling mellom aksjeeiere og uprioriterte kreditorer i henhold til nr. 44, og med sikte på å fjerne atferdsrisiko og andre konkurranseproblemer.
- 85) Forenligheten av disse ordningene vil bli vurdert i henhold til vilkårene i avsnitt 3. Når EFTA-statene melder en ordning til Overvåkningsorganet, skal de derfor gi nærmere opplysninger om prosessen og om vilkårene for inngrepene til fordel for institusjonene som mottar støtte.
- 86) Ettersom konkurransevriddingen kan være mer eller mindre alvorlig avhengig av den støttemottakende institusjonens art og dens posisjon i markedet, kan det være nødvendig å foreta en individuell vurdering for å sikre at prosessen ikke medfører utilbørlig konkurransevridding. Støttetiltak som treffes innenfor rammen av en godkjent ordning til fordel for kredittinstitusjoner med samlede aktiva verdt mer enn 3 000 millioner euro, skal derfor meldes individuelt med sikte på godkjenning.

6.5 *Overvåking*

- 87) EFTA-statene skal regelmessig og minst en gang per år framlegge rapporter om driften av ordninger som er godkjent i henhold til avsnitt 6.4. Disse rapportene skal også inneholde opplysninger om hver enkelt kredittinstitusjon som avvikles i henhold til avsnitt 6.4.
- 88) For å gjøre det mulig for Overvåkningsorganet å overvåke utviklingen av den velordnede avviklingen og dennes virkning på konkurransen, skal EFTA-statene oversende regelmessige rapporter (minst en gang per år) om forløpet i avviklingen av hver enkelt bank, og en sluttrapport når avviklingsprosessen er avsluttet. I enkelte tilfeller kan det utpekes en tilsynsførende administrator, en avhendelsesadministrator eller begge deler, for å sikre oppfyllelse av alle vilkår og forpliktelser som ligger til grunn for godkjenningen av støtten.

7. *Anvendelsesdato og varighet*

- 89) Overvåkningsorganet vil anvende prinsippene fastsatt i disse retningslinjene fra 1. desember 2013.
- 90) Meldinger som registreres hos Overvåkningsorganet før 1. desember 2013, vil bli vurdert på grunnlag av de kriteriene som gjelder på meldingstidspunktet.

⁽²⁷⁾ Se f.eks. N 407/2010, "Danish Winding up scheme for banks", EUT C 312 av 17.11.2010, s. 7.

- 91) Overvåkningsorganet vil på grunnlag av disse retningslinjene undersøke forenligheten med EØS-avtalen av enhver støtte som tildeles uten dets godkjenning og derfor er i strid med del I artikkel 1 nr. 3 i protokoll 3 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol, dersom en del av eller hele denne støtten tildeles etter at disse retningslinjene er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* og EØS-tillegget til denne.
- 92) I alle andre tilfeller vil det foreta undersøkelsen på grunnlag av de kriseretningslinjene som var gjeldende på det tidspunktet støtten ble tildelt.
- 93) Overvåkningsorganet vil foreta en gjennomgåelse av disse retningslinjene når det er hensiktsmessig, særlig for å ta hensyn til endrede markedsvilkår eller endret lovgivning som kan påvirke reglene det har fastsatt.
- 94) Retningslinjene for banksektoren 2008 oppheves med virkning fra 30. november 2013.
- 95) Nummer 47 og vedlegg 5 i retningslinjene for verdiforringede aktiva oppheves.
- 96) I retningslinjene for omstrukturering gjøres følgende endringer:

I nr. 4 skal første punktum lyde: "Dersom en finansinstitusjon har mottatt statsstøtte, bør EFTA-staten framlegge en omstruktureringsplan som kan bekrefte eller gjenopprette den enkelte banks langsiktige lønnsomhet uten behov for statsstøtte."

Fotnote 6 til nr. 4 utgår.

Nummer 7 tredje strekpunkt skal lyde: "Overvåkningsorganet vil anvende det grunnleggende prinsippet om hensiktsmessig byrdedeling mellom EFTA-statene og de støttemottakende bankene, idet det tas hensyn til situasjonen i finanssektoren som helhet."

Nummer 8 oppheves.

I fotnote 28 til nr. 21 skal første punktum lyde: "Se avsnitt 6 i retningslinjene for banksektoren 2013".

Nummer 25 skal lyde: "Dersom det av hensyn til den finansielle stabiliteten unntaksvis tillates avvik fra en på forhånd fastsatt hensiktsmessig byrdedeling, før det foreligger en godkjent omstruktureringsplan, skal dette kompenseres for i form av et ytterligere bidrag i en senere fase av omstruktureringen, for eksempel i form av tilbakebetalingsklausuler og/eller mer omfattende omstrukturering, herunder ytterligere tiltak for å begrense konkurransevridning."

EU-ORGANER

KOMMISSJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning

2014/EØS/50/02

(Sak M.7217 – Facebook/WhatsApp)

1. Kommissjonen mottok 29. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 og etter henvisning til artikkel 4 nr. 5 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det amerikanske foretaket Facebook, Inc. ("Facebook") ved kjøp av aksjer overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele det amerikanske foretaket WhatsApp Inc. ("WhatsApp").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Facebook: levering av nettsteder og mobilapplikasjoner som tilbyr tjenester for sosiale media, funksjoner for forbrukerkommunikasjon og deling av bilder og videoer samt levering av plass for internettannonsering.
  - WhatsApp: levering av mobilapplikasjoner som tilbyr funksjoner for forbrukerkommunikasjon.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 297 av 4.9.2014. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7217 – Facebook/WhatsApp, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/03****(Sak M.7277 – Eli Lilly/Novartis Animal Health)**

1. Kommissjonen mottok 29. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det amerikanske foretaket Eli Lilly and Company ("Eli Lilly") ved kjøp av aksjer og aktiva overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele det sveitsiske foretaket Novartis Animal Health ("NAH").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Eli Lilly: virksomhet innen forskning, utvikling, framstilling og salg av en rekke legemidler for mennesker og veterinærpreparater for dyr.
  - NAH: virksomhet innen forskning, framstilling, utvikling og salg av dyrehelseprodukter for å forebygge og behandle sykdommer hos selskapsdyr, produksjonsdyr og oppdrettsfisk.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 299 av 5.9.2014. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7277 – Eli Lilly/Novartis Animal Health, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/04****(Sak M.7299 – COFCO/Nidera)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 25. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det kinesiske foretaket COFCO Corporation ("COFCO") ved kjøp av aksjer alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det nederlandske foretaket Nidera Capital B.V. ("Nidera").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - COFCO: betydelig leverandør av ulike produkter og tjenester innen landbrukssektoren og næringsmiddelindustrien i Kina.
  - Nidera: produserer, bearbeider, markedsfører, forhandler, håndterer, lagrer og frakter landbruksvarer og bioenergiprodukter. I tillegg distribuerer Nidera hjelpestoffer til landbruket (frø, næringsstoffer og plantevernmidler), investerer i forskning og utvikling og framstiller agronomiske frø.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 293 av 2.9.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7299 – COFCO/Nidera, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/05****(Sak M.7304 – Danone/ID Logistics/JV)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 28. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det franske foretaket Société Anonyme des Eaux Minérales d'Evian ("S.A.E.M.E."), et datterselskap i det franske Danone-konsernet, og foretaket ID Logistics SAS, et datterselskap i det franske ID Logistic-konsernet, ved kjøp av aksjer i et nystiftet fellesforetak i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det selvstendig fungerende foretaket.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - S.A.E.M.E.: et fransk foretak som er datterselskap i Danone-konsernet (spesialisert på næringsmidler), med virksomhet innen framstilling og markedsføring av bordvann.
  - ID Logistics: et foretak som tilbyr logistikkjenester i Frankrike og internasjonalt. Konsernet tilbyr komplette logistikk løsninger, herunder transport, lagring og andre merverditjenester, hovedsakelig til sine største kunder.
  - Det selvstendig fungerende fellesforetaket (i betydningen av forordning (EF) nr. 139/2004) skal først og fremst tilby logistikkjenester på området bordvann.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 297 av 4.9.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7304 – Danone/ID Logistics/JV, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/06****(Sak M.7341 – MVD/Postcon/ADVO m.fl.)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 25. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det tyske foretaket Postcon Deutschland B.V. & Co GmbH ("Postcon"), kontrollert av det nederlandske foretaket PostNL N.V., og det tyske foretaket Märkische Verlags- und Druckgesellschaft mbH Potsdam ("MVD"), kontrollert av det tyske forlaget Madsack GmbH & Co. KG, ved kjøp av aksjer i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det tyske fellsforetaket ADVO-Sansula GmbH ("ADVO"), kontrollert av de tyske foretakene Postcon og Georg von Holtzbrinck GmbH & Co KG.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Postcon: konsern som tilbyr posttjenester nærmest utelukkende til forretningskunder i Tyskland.
  - MVD: utgir trykket og digital informasjon. MVD tilbyr også postleveringstjenester gjennom sitt datterselskap MAZMAIL GmbH.
  - ADVO: kontrollerende holdingselskap som gjennom sine datterselskaper har virksomhet innen regional postlevering.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 291 av 30.8.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7341 – MVD/Postcon/ADVO m.fl., per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak M.7351 – Henkel/Spotless Group)

2014/EØS/50/07

1. Kommisjonen mottok 25. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det tyske foretaket Henkel AG & Co. KgaA ("Henkel") ved kjøp av aksjer alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det franske foretaket Spotless Group SAS ("Spotless").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Henkel: framstilling og levering av vaskeri- og rengjøringsprodukter, i hovedsak vaskemidler, tøymyknere og enkelte rengjøringsprodukter, og framstilling og levering av skjønnhetspleieprodukter og teknologiske klebemidler.
  - Spotless: framstilling av vaskeri- og rengjøringsprodukter, skopleieprodukter, insektmidler, brillere, produkter til septiktanker samt pleieprodukter til planter og husdyr.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 293 av 2.9.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7351 – Henkel/Spotless Group, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/08****(Sak M.7354 – ADM/WILD Flavors/WDI)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 26. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det amerikanske foretaket Archer-Daniels-Midland Company ("ADM") ved kjøp av aksjer alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det sveitsiske foretaket WILD Flavors GmbH ("WILD Flavors") og det tyske foretaket Wild Dairy Ingredients GmbH ("WDI").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - ADM: bearbeiding av oljeholdige frø, mais, hvete, kakao og andre landbruksvarer og framstilling av proteinmel, vegetabilsk olje, maissøtningsmiddel, mel, biodiesel, etanol og andre næringsmiddel- og fôrvareingredienser med høy merverdi.
  - WILD Flavors: framstilling av og handel og salg med ingredienser til nærings- og nytelsesmiddelindustrien i form av "smakssystemer".
  - WDI: framstilling av fruktbasert for komplette løsninger til bruk i meieriprodukter, iskrem og bakevarer.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 299 av 5.9.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7354 – ADM/WILD Flavors/WDI, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/09****(Sak M.7371 – Nordic Capital/Lindorff)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 26. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Nordic Capital VIII Limited ("Nordic Capital", Jersey) ved kjøp av aksjer alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over foretakene Indif AB, Lindorff Institutional Management AB, Lindorff Coinvest AB og Lindorff AB (til sammen "Lindorff-konsernet", Sverige).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Nordic Capital: privat investeringsselskap med investeringer i ulike sektorer.
  - Lindorff-konsernet: levering av faktureringstjenester.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 293 av 2.9.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7371 – Nordic Capital/Lindorff, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/10****(Sak M.7376 – Droege/Weltbild)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 25. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det tyske foretaket Special Purpose Eins Holding GmbH, som i siste instans kontrolleres av det tyske konsernet Droege International Group AG ("Droege AG"), ved kjøp av aksjer overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele det tyske foretaket Weltbild Holding GmbH ("Weltbild Holding"), et selskap som for øyeblikket heter Weltbild Logistik Besitzgesellschaft mbH. Forut for overdragelsen vil konkursforvalteren for Verlagsgruppe Weltbild GmbH i.L. ("Weltbild") overføre betydelige aktiva fra Weltbild (med unntak av logistikkdelen av virksomheten) til Weltbild Holding. Det tyske foretaket ALSO IS GmbH, som i siste instans også kontrolleres av Droege AG, vil på et senere tidspunkt overta Weltbils logistikkdel.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Droege AG: Droege-konsernet er en konsulent- og investeringsvirksomhet som kontrollerer selskaper med virksomhet innenfor en rekke sektorer, som konsulentvirksomhet, legemidler, engrossalg samt it- og kommunikasjonstjenester.
  - Weltbild: Verlagsgruppe Weltbild GmbH i.L er et forlag og en detaljhandler med en rekke ulike distribusjonskanaler. Foretaket selger bøker via onlinekataloger og eier detaljhandelforretninger i Tyskland, Østerrike og Sveits. Sortimentet består av bøker og e-bøker samt en rekke andre varegrupper (f.eks. CD- og DVD-plater, leketøy, smykker og tilbehør, husholdningsutstyr, gaveartikler og forbrukerelektronikk).
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 291 av 30.8.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7376 – Droege/Weltbild, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/50/11****(Sak M.7386 – KKR/Riverstone/Trinity)****Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 26. august 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der de amerikanske foretakene KKR & Co. L.P. ("KKR") og Riverstone Holdings LLC ("Riverstone"), ved kjøp av aksjer i et nystiftet fellesforetak i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det amerikanske foretaket Trinity River Energy LLC ("Trinity"). Trinity vil bestå av en kombinasjon av eksisterende aktiva fra det amerikanske foretaket KKR Natural Resources Funds ("KNR"), som kontrolleres av KKR, og eksisterende aktiva fra det amerikanske foretaket Legend Production Holdings LLC ("Legend"), som kontrolleres av Riverstone.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - KKR: virksomhet innen levering av et bredt spekter av tjenester innen formueforvaltning.
  - KNR: KKR's investeringsplattform som brukes til å investere i utradisjonelle olje- og gassaktiva.
  - Riverstone: privat egenkapitalfirma med fokus på investeringer knyttet til energi og kraft.
  - Legend: virksomhet innen oppkjøp og utvikling av langsiktige olje- og naturgassanlegg, hovedsakelig i Texas.
  - Trinity: vil eie KNRs og Legends samlede aktiva og forretningsvirksomhet.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 293 av 2.9.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7386 – KKR/Riverstone/Trinity, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
B-1049 Brussels

**Oversikt over EU-beslutninger om markedsføringstillatelser for legemidler
fra 1. til 31. juli 2014****2014/EØS/50/12**

En oversikt over beslutninger om markedsføringstillatelser for legemidler for juli 2014 er nå offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* C 290 av 29.8.2014, s. 1 og 10.

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1 ("Fusjonsforordningen").

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

**Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføringen av europaparlaments-
og rådsforordning (EU) nr. 305/2011 av 9. mars 2011 om fastsettelse av harmoniserte
vilkår for markedsføring av byggevarer og om oppheving av rådsdirektiv
89/106/EØF**

2014/EØS/50/13

*(Offentliggjøring av titler og referanser for harmoniserte standarder i henhold til Unionens
harmoniseringsregelverk)*

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 1:1998 Oljefyrt ovn med fordampningsbrennere og avtrekk		1.1.2008	1.1.2009
	EN 1:1998/A1:2007	Note 3	1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 40-4:2005 Lysmaster – Del 4: Krav til lysmaster av armert betong og spennbetong (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.10.2006	1.10.2007
	EN 40-4:2005/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 40-5:2002 Lysmaster – Del 5: Spesifikasjon for stålmaster		1.2.2003	1.2.2005
CEN	EN 40-6:2002 Lysmaster – Del 6: Spesifikasjon for aluminiummaster		1.2.2003	1.2.2005
CEN	EN 40-7:2002 Lysmaster – Del 7: Spesifikasjon for lysmaster av fiberforsterkede polymerkompositter		1.10.2003	1.10.2004
CEN	EN 54-2:1997 Brannalarmanlegg – Del 2: Kontroll- og signalutstyr (innbefattet rettelsesblad AC:1999)		1.1.2008	1.8.2009
	EN 54-2:1997/A1:2006	Note 3	1.1.2008	1.8.2009
	EN 54-2:1997/AC:1999		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 54-3:2001 Brannalarmanlegg – Del 3: Brannalarmutstyr – Akustisk alarmorgan		1.4.2003	1.6.2009
	EN 54-3:2001/A1:2002	Note 3	1.4.2003	30.6.2005
	EN 54-3:2001/A2:2006	Note 3	1.3.2007	1.6.2009
CEN	EN 54-4:1997 Brannalarmanlegg – Del 4: Kraftforsyningsutstyr (innbefattet rettelsesblad AC:1999)		1.10.2003	1.8.2009
	EN 54-4:1997/A1:2002	Note 3	1.10.2003	1.8.2009
	EN 54-4:1997/A2:2006	Note 3	1.6.2007	1.8.2009
	EN 54-4:1997/AC:1999		1.6.2005	1.6.2005
CEN	EN 54-5:2000 Brannalarmanlegg – Del 5: Varmedetektorer – Punktdetektorer		1.4.2003	30.6.2005
	EN 54-5:2000/A1:2002	Note 3	1.4.2003	30.6.2005
CEN	EN 54-7:2000 Brannalarmanlegg – Del 7: Røykdetektorer – Punktdetektorer basert på lysspredning, lystransmisjon eller ionisering		1.4.2003	1.8.2009
	EN 54-7:2000/A1:2002	Note 3	1.4.2003	30.6.2005
	EN 54-7:2000/A2:2006	Note 3	1.5.2007	1.8.2009
CEN	EN 54-10:2002 Brannalarmanlegg – Del 10: Flammedetektorer – Punktdetektorer		1.9.2006	1.9.2008
	EN 54-10:2002/A1:2005	Note 3	1.9.2006	1.9.2008
CEN	EN 54-11:2001 Brannalarmanlegg – Del 11: Manuell brannmelder		1.9.2006	1.9.2008
	EN 54-11:2001/A1:2005	Note 3	1.9.2006	1.9.2008

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 54-12:2002 Brannalarmanlegg – Del 12: Røykdetektorer – Optiske lysstrålelinjedetektorer		1.10.2003	31.12.2005
CEN	EN 54-16:2008 Brannalarmanlegg – Del 16: Kontroll- og signalutstyr for talealarmer		1.1.2009	1.4.2011
CEN	EN 54-17:2005 Brannalarmanlegg – Del 17: Kortslutningsisolatorer		1.10.2006	1.12.2008
	EN 54-17:2005/AC:2007		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 54-18:2005 Brannalarmanlegg – Del 18: Inngangs- og utgangsinnetninger		1.10.2006	1.12.2008
	EN 54-18:2005/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 54-20:2006 Brannalarmanlegg – Del 20: Aspirasjonsdetektorer		1.4.2007	1.7.2009
	EN 54-20:2006/AC:2008		1.8.2009	1.8.2009
CEN	EN 54-21:2006 Brannalarmanlegg – Del 21: Utstyr for alarmoverføring og feilvarsling		1.3.2007	1.6.2009
CEN	EN 54-23:2010 Brannalarmanlegg – Del 23: Brannalarmenheter – Visuelle alarmer		1.12.2010	31.12.2013
CEN	EN 54-24:2008 Brannalarmanlegg – Komponenter i stemmevarslingssystemer – Del 24: Høytalere		1.1.2009	1.4.2011
CEN	EN 54-25:2008 Brannalarmanlegg – Del 25: Komponenter med radiokommunikasjon		1.1.2009	1.4.2011
	EN 54-25:2008/AC:2012		1.7.2012	1.7.2012
CEN	EN 179:2008 Bygningsbeslag – Nødutgangsbeslag som betjenes med dørvrider eller trykkplate til bruk på rømningsveger – Krav og prøvningsmetoder		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 197-1:2011 Sement – Del 1: Sammensetning, krav og samsvarskriterier for vanlig sement		1.7.2012	1.7.2013
CEN	EN 295-1:2013 Glasserte leirrørsystemer for avløp – Del 1: Krav til rør, rørdeler og skjøter		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 295-4:2013 Glasserte leirrørsystemer for avløp – Del 4: Krav for overgangsdeler, tilkoplingstykker og fleksible koplinger		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 295-5:2013 Glasserte leirrørsystemer for avløp – Del 5: Krav til perforerte rør og rørdeler		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 295-6:2013 Glasserte leirrørsystemer for avløp – Del 6: Krav til kum- og stigerørskomponenter		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 295-7:2013 Glasserte leirrørsystemer for avløp – Del 7: Krav til rør og skjøter for rørbekking		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 331:1998 Håndbetjente kuleventiler og lukkede koniske pluggventiler for gassinstallasjoner i bygninger		1.9.2011	1.9.2012
	EN 331:1998/A1:2010	Note 3	1.9.2011	1.9.2012
CEN	EN 413-1:2011 Mursement: Del 1: Sammensetning, krav og samsvarskriterier		1.2.2012	1.2.2013

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 416-1:2009 Gassfyrte strålingsvarmere av rør med én brenner, montert over hodehøyde, til bruk utenom husholdninger – Del 1: Sikkerhet		1.12.2009	1.12.2010
CEN	EN 438-7:2005 Dekorative høytrykkslaminater (HPL) – Herdeplastplater (vanligvis kalt laminat) – Del 7: Kompaktlaminat og HPL-komposittplater for kledning av innvendige og utvendige vegger og tak		1.11.2005	1.11.2006
CEN	EN 442-1:1995 Radiatorer/Konvektorer – Del 1: Tekniske spesifikasjoner og krav		1.12.2004	1.12.2005
	EN 442-1:1995/A1:2003	Note 3	1.12.2004	1.12.2005
CEN	EN 450-1:2012 Flygeaske for betong – Del 1: Definisjon, spesifikasjoner og samsvarskriterier		1.5.2013	1.5.2014
CEN	EN 459-1:2010 Bygningskalk – Del 1: Definisjoner, krav og samsvarskriterier		1.6.2011	1.6.2012
CEN	EN 490:2011 Takstein og tilbehørstein av betong for taktekking og fasadekledning – Produktkrav		1.8.2012	1.8.2012
CEN	EN 492:2012 Omleggsplater og tilbehør av fibersement – Krav og prøvningsmetoder		1.7.2013	1.7.2013
CEN	EN 494:2012 Bølgeformede fibersementplater og tilbehør – Krav og prøvningsmetoder		1.8.2013	1.8.2013
CEN	EN 516:2006 Prefabrikkert tilbehør for tak – Utstyr for takatkomst – Takbruer, brede og smale taktrinn		1.11.2006	1.11.2007
CEN	EN 517:2006 Prefabrikkert tilbehør for tak – Taksikringskroker		1.12.2006	1.12.2007
CEN	EN 520:2004+A1:2009 Gipsplater – Definisjoner, krav og prøvningsmetoder		1.6.2010	1.12.2010
CEN	EN 523:2003 Kabelkanaler av stål for spennarmering – Terminologi, krav, kvalitetskontroll		1.6.2004	1.6.2005
CEN	EN 534:2006+A1:2010 Bitumen-bølgeplater – Produktkrav og prøvningsmetoder		1.1.2011	1.1.2011
CEN	EN 544:2011 Asfaltshingel med mineralsk og/eller syntetisk stamme – Krav og prøvningsmetoder		1.4.2012	1.4.2012
CEN	EN 572-9:2004 Bygningsglass – Basisprodukter av kalksodasilikatglass – Del 9: Evaluering av samsvar/produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 588-2:2001 Fibersementrør for stikkledninger og hovedledninger – Del 2: Nedstigningskummer og inspeksjonskamre		1.10.2002	1.10.2003
CEN	EN 598:2007+A1:2009 Rør, rørdeler, tilbehør og sammenføyninger av duktilt støpejern til bruk i kloakkanlegg – Krav og prøvningsmetoder		1.4.2010	1.4.2011
CEN	EN 621:2009 Gassfyrte konveksjonsvarmere med vifter for oppvarming av ikke-bebodde rom, med nominell varmetilførsel mindre enn eller lik 300 kW, uten vifte for transport av forbrenningsluft og/eller forbrenningsprodukter		1.8.2010	1.8.2011
CEN	EN 671-1:2012 Faste brannslukkesystemer – Slangesystemer – Del 1: Slangetromler med formstabil slange		1.3.2013	1.7.2013

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 671-2:2012 Faste brannslukkesystemer – Slangesystemer – Del 2: Slangesystemer med flatslange		1.3.2013	1.7.2013
CEN	EN 681-1:1996 Elastomere pakninger – Krav til materialer for pakninger i rørskjøter for vann- og avløpsinstallasjoner – Del 1: Vulkanisert gummi		1.1.2003	1.1.2009
	EN 681-1:1996/A1:1998	Note 3	1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-1:1996/A2:2002	Note 3	1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-1:1996/A3:2005	Note 3	1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 681-2:2000 Elastomere pakninger – Krav til materialer for pakninger i rørskjøter for vann- og avløpsinstallasjoner – Del 2: Termoplastiske elastomerer		1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-2:2000/A1:2002	Note 3	1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-2:2000/A2:2005	Note 3	1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 681-3:2000 Elastomere pakninger – Krav til materialer for pakninger i rørskjøter for vann- og avløpsinstallasjoner – Del 3: Skummaterialer av vulkanisert gummi		1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-3:2000/A1:2002	Note 3	1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-3:2000/A2:2005	Note 3	1.7.2012	1.7.2012
CEN	EN 681-4:2000 Elastomere pakninger – Krav til materialer for pakninger i rørskjøter for vann- og avløpsinstallasjoner – Del 4: Støpte tetningselementer av polyuretan		1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-4:2000/A1:2002	Note 3	1.1.2003	1.1.2004
	EN 681-4:2000/A2:2005	Note 3	1.7.2012	1.7.2012
CEN	EN 682:2002 Elastomere pakninger – Materialkrav for pakninger brukt i rør og rørdeler som fører gass og hydrokarbonvæsker		1.10.2002	1.12.2003
	EN 682:2002/A1:2005	Note 3	1.7.2012	1.7.2012
CEN	EN 771-1:2011 Krav til murprodukter – Del 1: Murprodukter av tegl		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 771-2:2011 Krav til murprodukter – Del 2: Murprodukter av kalksandstein		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 771-3:2011 Krav til murprodukter – Del 3: Murprodukter av betong (tunge og lette tilslag)		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 771-4:2011 Krav til murprodukter – Del 4: Murprodukter av trykkløst lettbetong		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 771-5:2011 Krav til murprodukter – Del 5: Murprodukter av støpt stein		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 771-6:2011 Krav til murprodukter – Del 6: Murprodukter av naturstein		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 777-1:2009 Gassfyrte rørstråleovnsystemer med flere brennere, montert over hodehøyde, til bruk utenom husholdninger – Del 1: System D – Sikkerhet		1.11.2009	1.11.2010
CEN	EN 777-2:2009 Gassfyrte rørstråleovnsystemer med flere brennere, montert over hodehøyde, til bruk utenom husholdninger – Del 2: System E – Sikkerhet		1.11.2009	1.11.2010
CEN	EN 777-3:2009 Gassfyrte rørstråleovnsystemer med flere brennere, montert over hodehøyde, til bruk utenom husholdninger – Del 3: System F – Sikkerhet		1.11.2009	1.11.2010

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 777-4:2009 Gassfyrte rørstråleovnsystemer med flere brennere, montert over hodehøyde, for bruk utenom husholdninger – Del 4: System H – Sikkerhet		1.11.2009	1.11.2010
CEN	EN 778:2009 Gassfyrte konveksjonsvarmere med vifter for romoppvarming i husholdninger, med nominell varmetilførsel mindre enn eller lik 70 kW, uten vifte for transport av forbrenningsluft og/eller forbrenningsprodukter		1.8.2010	1.8.2011
CEN	EN 845-1:2013 Krav til tilbehør for murverk – Del 1: Veggbindere, strekband, opplegg og konsoller		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 845-2:2013 Krav til tilbehør for murverk – Del 2: Overdekninger		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 845-3:2013 Krav til tilbehør for murverk – Del 3: Liggefugearmoring av strekmetall		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 858-1:2002 Utskillere for lette væsker (for eksempel olje og bensin) – Del 1: Prinsipper for utforming, ytelse og prøving, merking og kvalitetskontroll (innbefattet endringsblad A1:2005)		1.9.2005	1.9.2006
	EN 858-1:2002/A1:2004	Note 3	1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 877:1999 Rør og rørdeler av støpejern, med tilbehør og sammenføyninger, for tømning av vann fra bygninger – Krav, prøvningsmetoder og kvalitetssikring		1.1.2008	1.9.2009
	EN 877:1999/A1:2006	Note 3	1.1.2008	1.9.2009
	EN 877:1999/A1:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 934-2:2009+A1:2012 Tilsetningsstoffer for betong, mørtel og injiseringsmasse – Del 2: Tilsetningsstoffer for betong – Definisjoner, krav, samsvar, merking og etikettering		1.3.2013	1.9.2013
CEN	EN 934-3:2009+A1:2012 Tilsetningsstoffer for betong, mørtel og injiseringsmasse – Del 3: Tilsetningsstoffer for murmørtel – Definisjoner, krav, samsvar, merking og etikettering		1.3.2013	1.9.2013
CEN	EN 934-4:2009 Tilsetningsstoffer for betong, mørtel og injiseringsmasse – Del 4: Tilsetningsstoffer for injiseringsmasse for kabelkanaler – Definisjoner, krav, samsvar, merking og etikettering		1.3.2010	1.3.2011
CEN	EN 934-5:2007 Tilsetningsstoffer for betong, mørtel og injiseringsmasse – Del 5: Tilsetningsstoffer for sprøytebetong – Definisjoner, krav og samsvarskriterier		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 969:2009 Rør, rørdeler og tilbehør av duktilt støpejern, samt deres sammenføyninger for gassrørledninger – Krav og prøvningsmetoder		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 997:2012 Klosettskåler og vannklosetter med innebygd vannlås		1.12.2012	1.6.2013
	EN 997:2012/AC:2012		1.3.2013	1.3.2013
CEN	EN 998-1:2010 Krav til mørtel for murverk – Del 1: Utvendig og innvendig pussemørtel		1.6.2011	1.6.2012
CEN	EN 998-2:2010 Krav til mørtel for murverk – Del 2: Murmørtel		1.6.2011	1.6.2012

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 1013:2012 Gjennomskinnelige, enkle, profilerte plastplater for innvendige og utvendige tak, vegger og himlinger – Krav og prøvningsmetoder		1.9.2013	1.9.2014
CEN	EN 1020:2009 Gassfyrte konveksjonsvarmere med vifter for oppvarming av ikke-bebodde rom, med nominell varmetilførsel mindre enn eller lik 300 kW, med vifte for transport av forbrenningsluft eller forbrenningsprodukter		1.8.2010	1.8.2011
CEN	EN 1036-2:2008 Bygningsglass – Speil av sølvbelagt floatglass til innendørs bruk – Del 2: Evaluering av samsvar; produktstandard		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 1051-2:2007 Bygningsglass – Glassbyggestein og -fortausstein – Del 2: Evaluering av samsvar		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 1057:2006+A1:2010 Kobber og kobberlegeringer – Sømløse, runde kobberør for vann og gass for bruk i sanitær- og oppvarmingsanlegg		1.12.2010	1.12.2010
CEN	EN 1090-1:2009+A1:2011 Utførelse av stålkonstruksjoner og aluminiumkonstruksjoner – Krav til samsvarsvurdering av lastbærende komponenter		1.9.2012	1.7.2014
CEN	EN 1096-4:2004 Bygningsglass – Belagt glass – Del 4: Evaluering av samsvar/ produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 1123-1:1999 Rør og rørdeler av langsømsveiste varmforsinkede stålrør med muffe og spissende til bruk i avløpssystemer – Del 1: Krav, prøving og kvalitetskontroll		1.6.2005	1.6.2006
	EN 1123-1:1999/A1:2004	Note 3	1.6.2005	1.6.2006
CEN	EN 1124-1:1999 Rør og rørdeler av langsømsveiste rustfrie stålrør med muffe og spissende til bruk i avløpssystemer – Del 1: Krav, prøving, kvalitetskontroll		1.6.2005	1.6.2006
	EN 1124-1:1999/A1:2004	Note 3	1.6.2005	1.6.2006
CEN	EN 1125:2008 Bygningsbeslag – Panikkbeslag som betjenes med horisontal stang, til bruk på rømningsveger – Krav og prøvningsmetoder		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 1154:1996 Bygningsbeslag – Dørlukkeinnetninger med kontrollert lukking – Krav og prøvningsmetoder		1.10.2003	1.10.2004
	EN 1154:1996/A1:2002	Note 3	1.10.2003	1.10.2004
	EN 1154:1996/A1:2002/AC:2006		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 1155:1997 Bygningsbeslag – Elektrisk drevne dørholdere for sidehengslede dører – Krav og prøvningsmetoder		1.10.2003	1.10.2004
	EN 1155:1997/A1:2002	Note 3	1.10.2003	1.10.2004
	EN 1155:1997/A1:2002/AC:2006		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 1158:1997 Plast – Homopolymerer og kopolymerer av vinylklorid – Bestemmelse av klorinnhold (ISO 1158:1998)		1.10.2003	1.10.2004
	EN 1158:1997/A1:2002	Note 3	1.10.2003	1.10.2004
	EN 1158:1997/A1:2002/AC:2006		1.6.2006	1.6.2006
CEN	EN 1168:2005+A3:2011 Prefabrikkerte betongprodukter – Hulldekker		1.7.2012	1.7.2013
CEN	EN 1279-5:2005+A2:2010 Bygningsglass – Isolerruter – Del 5: Evaluering av samsvar		1.2.2011	1.2.2012

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 1304:2005 Takstein og tilbehørstein av tegl – Produktkrav og definisjoner		1.2.2006	1.2.2007
CEN	EN 1317-5:2007+A2:2012 Skadereduserende vegttak – Del 5: Produktkrav og samsvarsevaluering for skadereduserende vegttak		1.1.2013	1.1.2013
	EN 1317-5:2007+A2:2012/AC:2012		1.3.2013	1.3.2013
CEN	EN 1319:2009 Gassfyrte konveksjonsvarmere med vifter for romoppvarming i husholdninger, med brennere med vifter og nominell varmetilførsel mindre enn eller lik 70 kW		1.10.2010	1.10.2011
CEN	EN 1337-3:2005 Konstruksjonslager – Elastomerlagere		1.1.2006	1.1.2007
CEN	EN 1337-4:2004 Konstruksjonslager – Del 4: Rullelager		1.2.2005	1.2.2006
	EN 1337-4:2004/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 1337-5:2005 Konstruksjonslager – Pottelagere		1.1.2006	1.1.2007
CEN	EN 1337-6:2004 Konstruksjonslager – Del 6: Vuggelager		1.2.2005	1.2.2006
CEN	EN 1337-7:2004 Konstruksjonslager – Del 7: Sfæriske og sylindriske PTFE- lagere		1.12.2004	1.6.2005
CEN	EN 1337-8:2007 Konstruksjonslager – Del 8: Styrelager og fastlager		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 1338:2003 Belegningsstein av betong – Krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.3.2004	1.3.2005
	EN 1338:2003/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 1339:2003 Betongheller – Krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.3.2004	1.3.2005
	EN 1339:2003/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 1340:2003 Betongkantstein – Krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.2.2004	1.2.2005
	EN 1340:2003/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 1341:2012 Plater av naturstein til utendørs bruk – Krav og prøvingsmetoder		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 1342:2012 Gatestein av naturstein til utendørs belegg – Krav og prøvingsmetoder		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 1343:2012 Kantstein av naturstein til utendørs belegg – Krav og prøvingsmetoder		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 1344:2013 Belegningsstein av tegl – Krav og prøvingsmetoder	EN 1344:2002	8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 1423:2012 Vegmerkingsmaterialer – Avstrøingsmaterialer – Glassperler, friksjonsforbedrende tilslag og en blanding av disse		1.11.2012	1.11.2012
	EN 1423:2012/AC:2013		1.7.2013	1.7.2013
CEN	EN 1433:2002 Drenskanaler for trafikk- og fotgjengerområder – Klassifisering, krav til utførelse og prøving, merking og evaluering av samsvar (innbefattet rettelsesblad AC:2004)		1.8.2003	1.8.2004
	EN 1433:2002/A1:2005	Note 3	1.1.2006	1.1.2006

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 1457-1:2012 Skorsteiner – Innvendige røykkanaler av tegl/keramikk – Del 1: Innvendige røykkanalers drift under tørre forhold – Krav og prøvingsmetoder		1.11.2012	1.11.2013
CEN	EN 1457-2:2012 Skorsteiner – Innvendige røykkanaler av tegl/keramikk – Del 2: Innvendige røykkanalers drift under fuktige forhold – Krav og prøvingsmetoder		1.11.2012	1.11.2013
CEN	EN 1463-1:2009 Vegmerkingsmaterialer – Vegbanereflektorer – Del 1: Funksjonskrav i ny tilstand		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 1469:2004 Natursteinprodukter – Plater for kledninger – Krav		1.7.2005	1.7.2006
CEN	EN 1504-2:2004 Produkter og systemer for beskyttelse og reparasjon av betongkonstruksjoner – Definisjoner, krav, kvalitetskontroll og evaluering av samsvar – Del 2: Systemer for overflatebehandling		1.9.2005	1.1.2009
CEN	EN 1504-3:2005 Produkter og systemer for beskyttelse og reparasjon av betongkonstruksjoner – Definisjoner, krav, kvalitetskontroll og evaluering av samsvar – Del 3: Reparasjoner for bærende og ikke-bærende formål		1.10.2006	1.1.2009
CEN	EN 1504-4:2004 Produkter og systemer for beskyttelse og reparasjon av betongkonstruksjoner – Definisjoner, krav, kvalitetskontroll og evaluering av samsvar – Del 4: Lim for konstruktive formål		1.9.2005	1.1.2009
CEN	EN 1504-5:2004 Produkter og systemer for beskyttelse og reparasjon av betongkonstruksjoner – Definisjoner, krav, kvalitetskontroll og evaluering av samsvar – Del 5: Injeksjon i betong		1.10.2005	1.1.2009
CEN	EN 1504-6:2006 Produkter og systemer for beskyttelse og reparasjon av betongkonstruksjoner – Definisjoner, krav, kvalitetskontroll og evaluering av samsvar – Del 6: Forankring av armeringsstang		1.6.2007	1.1.2009
CEN	EN 1504-7:2006 Produkter og systemer for beskyttelse og reparasjon av betongkonstruksjoner – Definisjoner, krav, kvalitetskontroll og evaluering av samsvar – Del 7: Korrosjonsbeskyttelse av armering		1.6.2007	1.1.2009
CEN	EN 1520:2011 Prefabrikkerte armerte elementer av lettklinkerbetong med åpen struktur		1.1.2012	1.1.2013
CEN	EN 1748-1-2:2004 Bygningsglass – Spesielle basisprodukter – Borsilikatglass – Del 1-2: Evaluering av samsvar/produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 1748-2-2:2004 Bygningsglass – Spesielle basisprodukter – Glasskeramikk – Del 2-2: Evaluering av samsvar / Produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 1806:2006 Skorsteiner – Skorsteinslementer av tegl/keramikk for ensjiktsskorsteiner – Krav og prøvingsmetoder		1.5.2007	1.5.2008
CEN	EN 1825-1:2004 Fettutskillere – Del 1: Prinsipper for utførelse, ytelse og prøving, merking og kvalitetskontroll (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.9.2005	1.9.2006
	EN 1825-1:2004/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 1856-1:2009 Skorsteiner – Krav til metallskorsteiner – Del 1: Komponenter til systemskorsteiner		1.3.2010	1.3.2011

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 1856-2:2009 Skorsteiner – Ytelseskrav for metallskorsteiner – Del 2: Innvendige røykkanaler og forbindelsesdeler av metall		1.3.2010	1.3.2011
CEN	EN 1857:2010 Skorsteiner – Komponenter – Innvendige røykkanaler av betong		1.1.2011	1.1.2012
CEN	EN 1858:2008+A1:2011 Skorsteiner – Krav til skorsteinselementer av betong		1.4.2012	1.4.2013
CEN	EN 1863-2:2004 Bygningsglass – Varmeforsterket kalksodasilikatglass – Del 2: Evaluering av samsvar/produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 1873:2005 Prefabrikkert tilbehør for tak – Taklys av plast – Produktspesifikasjon og prøvingsmetoder		1.10.2006	1.10.2009
CEN	EN 1916:2002 Rør og rørdeler av uarmert betong, stålfiberarmert betong og armert betong		1.8.2003	23.11.2004
	EN 1916:2002/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 1917:2002 Nedstigningskummer og inspeksjonskummer av uarmert betong, stålfiberarmert betong og armert betong		1.8.2003	23.11.2004
	EN 1917:2002/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 1935:2002 Bygningsbeslag – Hengsler med én hengselbolt – Krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2003)		1.10.2002	1.12.2003
	EN 1935:2002/AC:2003		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 10025-1:2004 Varmvalsede produkter av konstruksjonsstål – Del 1: Generelle tekniske leveringsbetingelser		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 10088-4:2009 Rustfrie stål – Del 4: Tekniske leveringsbetingelser for plater og bånd av korrosjonsbestandige stål for konstruksjonsformål		1.2.2010	1.2.2011
CEN	EN 10088-5:2009 Rustfrie stål – Del 5: Tekniske leveringsbetingelser for stenger, tråd, profiler og blanke produkter av korrosjonsbestandige stål for konstruksjonsformål		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 10210-1:2006 Varmformede hulprofiler av ulegerte og finkornbehandlede konstruksjonsstål – Del 1: Tekniske leveringsbetingelser		1.2.2007	1.2.2008
CEN	EN 10219-1:2006 Kaldformede sveiste hulprofiler av ulegerte og finkornbehandlede konstruksjonsstål – Del 1: Tekniske leveringsbetingelser		1.2.2007	1.2.2008
CEN	EN 10224:2002 Ulegerte stålrør og rørdeler for transport av vannaktige væsker, inkludert drikkevann – Tekniske leveringsbetingelser		1.4.2006	1.4.2007
	EN 10224:2002/A1:2005	Note 3	1.4.2006	1.4.2007
CEN	EN 10255:2004+A1:2007 Ulegerte stålrør egnet for sveising og gjenging – Tekniske leveringsbetingelser		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 10311:2005 Forbindelser for sammenkobling av stålrør og rørdeler for transport av vann og andre vannaktige væsker		1.3.2006	1.3.2007
CEN	EN 10312:2002 Sveiste rustfrie stålrør for transport av vannaktige væsker, inkludert drikkevann – Tekniske leveringsbetingelser		1.4.2006	1.4.2007
	EN 10312:2002/A1:2005	Note 3	1.4.2006	1.4.2007

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 10340:2007 Støpestål til bruk i konstruksjoner		1.1.2010	1.1.2011
	EN 10340:2007/AC:2008		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 10343:2009 Seigherdingsstål for konstruksjonsformål – Tekniske leveringsbetingelser		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 12004:2007+A1:2012 Lim for fliser – krav, evaluering av samsvar, klassifikasjon og betegnelse		1.4.2013	1.7.2013
CEN	EN 12050-1:2001 Heveanlegg for avløpsvann fra bygninger og terreng – Prinsipper for konstruksjon og prøving – Del 1: Heveanlegg for fekalieholdig avløpsvann		1.11.2001	1.11.2002
CEN	EN 12050-2:2000 Heveanlegg for avløpsvann fra bygninger og terreng – Prinsipper for konstruksjon og prøving – Del 2: Heveanlegg for fekaliefritt avløpsvann		1.10.2001	1.10.2002
CEN	EN 12050-3:2000 Heveanlegg for avløpsvann fra bygninger og terreng – Prinsipper for konstruksjon og prøving – Del 3: Heveanlegg for fekalieholdig avløpsvann for avgrensede bruksområder		1.10.2001	1.10.2002
CEN	EN 12050-4:2000 Heveanlegg for avløpsvann fra bygninger og terreng – Prinsipper for konstruksjon og prøving – Del 4: Tilbakeslags- ventiler for fekaliefritt og fekalieholdig avløpsvann		1.10.2001	1.10.2002
CEN	EN 12057:2004 Natursteinprodukter – Modulære fliser – Krav		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 12058:2004 Natursteinprodukter – Plater for gulv og trapper – Krav		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 12094-1:2003 Faste brannslukkesystemer – Komponenter til gass- slukkesystemer – Del 1: Krav og prøvingsmetoder for elektriske kontrollskap og tilhørende forsinkelsesutstyr		1.2.2004	1.5.2006
CEN	EN 12094-2:2003 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 2: Krav og prøvingsmetoder for ikke- elektrisk automatisk kontroll- og forsinkelsesutstyr		1.2.2004	1.5.2006
CEN	EN 12094-3:2003 Faste brannslukkesystemer – Komponenter til gass- slukkesystemer – Del 3: Krav og prøvingsmetoder for manuelle utløsere og avstengningsanordninger		1.1.2004	1.9.2005
CEN	EN 12094-4:2004 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 4: Krav og prøvingsmetoder for ventilutstyr for beholdere med tilhørende utløseranordninger		1.5.2005	1.8.2007
CEN	EN 12094-5:2006 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 5: Krav og prøvingsmetoder for flerveisventiler for høytrykk og lavtrykk med tilhørende utløseranordninger		1.2.2007	1.5.2009
CEN	EN 12094-6:2006 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 6: Krav og prøvingsmetoder for ikke- elektriske blokkeringsanordninger		1.2.2007	1.5.2009
CEN	EN 12094-7:2000 Faste brannslukkesystemer – Komponenter til CO ₂ -systemer – Del 7: Krav og prøvingsmetoder for dyser		1.10.2001	1.4.2004
	EN 12094-7:2000/A1:2005	Note 3	1.11.2005	1.11.2006

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 12094-8:2006 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 8: Krav og prøvingsmetoder for koplingsstykker		1.2.2007	1.5.2009
CEN	EN 12094-9:2003 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 9: Krav og prøvingsmetoder for spesialbrannndetektorer		1.1.2004	1.9.2005
CEN	EN 12094-10:2003 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 10: Krav og prøvingsmetoder for trykkmannometre og trykkbrytere		1.2.2004	1.5.2006
CEN	EN 12094-11:2003 Faste brannslukkesystemer – Komponenter til gass- slukkesystemer – Del 11: Krav og prøvingsmetoder for mekanisk veieutstyr		1.1.2004	1.9.2005
CEN	EN 12094-12:2003 Faste brannslukkesystemer – Komponenter til gass- slukkesystemer – Del 12: Krav og prøvingsmetoder for alarmutstyr		1.1.2004	1.9.2005
CEN	EN 12094-13:2001 Faste brannslukkesystemer – Komponenter for gass- slukkesystemer – Del 13: Krav og prøvingsmetoder for tilbakeslagsventiler (innbefattet rettelsesblad AC:2002)		1.1.2002	1.4.2004
	EN 12094-13:2001/AC:2002		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 12101-1:2005 Brannventilasjonssystemer – Del 1: Spesifikasjon for røykbarrierer		1.6.2006	1.9.2008
	EN 12101-1:2005/A1:2006	Note 3	1.12.2006	1.9.2008
CEN	EN 12101-2:2003 Brannventilasjonssystemer – Del 2: Spesifikasjon for naturlige brannventilasjonssystemer		1.4.2004	1.9.2006
CEN	EN 12101-3:2002 Brannventilasjonssystemer – Del 3: Spesifikasjon for mekaniske brannventilasjonssystemer (innbefattet rettelsesblad AC:2005)		1.4.2004	1.4.2005
	EN 12101-3:2002/AC:2005		1.1.2006	1.1.2006
CEN	EN 12101-6:2005 Brannventilasjonssystemer – Del 6: Spesifikasjon for differansetrykksystemer – Byggesett (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.4.2006	1.4.2007
	EN 12101-6:2005/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 12101-7:2011 Brannventilasjonssystemer – Del 7: Røykkanalseksjoner		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 12101-8:2011 Brannventilasjonssystemer – Del 8: Spjeld til røykkontroll		1.2.2012	1.2.2013
CEN	EN 12101-10:2005 Brannventilasjonssystemer – Del 10: Strømforsyning		1.10.2006	1.5.2012
	EN 12101-10:2005/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 12150-2:2004 Bygningsglass – Termisk herdet kalksodasilikat- sikkerhetsglass – Del 2: Evaluering av samsvar/ produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 12209:2003 Bygningsbeslag – Låser og fallelåser – Mekanisk betjente låser, fallelåser og beskyttelseskåper – Krav og prøvingsmetoder		1.12.2004	1.6.2006
	EN 12209:2003/AC:2005		1.6.2006	1.6.2006

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 12259-1:1999 + A1:2001 Faste brannslukkesystemer – Deler til sprinkler og vannspray-systemer – Del 1: Sprinkler		1.4.2002	1.9.2005
	EN 12259-1:1999 + A1:2001/A2:2004	Note 3	1.3.2005	1.3.2006
	EN 12259-1:1999 + A1:2001/A3:2006	Note 3	1.11.2006	1.11.2007
CEN	EN 12259-2:1999 Faste brannslukkesystemer – Deler til sprinkler og vannspray-systemer – Del 2: Våtanlegg med alarmventil (innbefattet rettellesblad AC:2002)		1.1.2002	1.8.2007
	EN 12259-2:1999/A1:2001	Note 3	1.1.2002	1.8.2007
	EN 12259-2:1999/A2:2005	Note 3	1.9.2006	1.8.2007
	EN 12259-2:1999/AC:2002		1.6.2005	1.6.2005
CEN	EN 12259-3:2000 Faste brannslukkesystemer – Deler til sprinkler og vannspray-systemer – Del 3: Tørranlegg med alarmventil		1.1.2002	1.8.2007
	EN 12259-3:2000/A1:2001	Note 3	1.1.2002	1.8.2007
	EN 12259-3:2000/A2:2005	Note 3	1.9.2006	1.8.2007
CEN	EN 12259-4:2000 Faste brannslukkesystemer – Deler til sprinkler og vannspray-systemer – Del 4: Vannmotoralarm		1.1.2002	1.4.2004
	EN 12259-4:2000/A1:2001	Note 3	1.1.2002	1.4.2004
CEN	EN 12259-5:2002 Faste brannslukkesystemer – Deler til sprinkler og vannspray-systemer – Del 5: Strømningsvakt		1.7.2003	1.9.2005
CEN	EN 12271:2006 Overflatebehandling – Krav		1.1.2008	1.1.2011
CEN	EN 12273:2008 Slamafalt – Krav		1.1.2009	1.1.2011
CEN	EN 12285-2:2005 Verktstedsfremstilte ståltanker – Del 2: Horisontale, sylindriske, én- og to-veggede tanker for lagring over grunn av brennbare og ikke-brennbare vannforurensende væsker		1.1.2006	1.1.2008
CEN	EN 12326-1:2004 Kvartsittskifer til takteking og fasadekledning – Del 1: Produktkrav		1.5.2005	1.5.2008
CEN	EN 12337-2:2004 Bygningsglass – Kjemisk herdet kalksodasilikatglass – Del 2: Evaluering av samsvar/produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 12352:2006 Trafikkreguleringsutstyr – Varselblinksinaler		1.2.2007	1.2.2008
CEN	EN 12368:2006 Trafikkreguleringsutstyr – Signalhoder		1.2.2007	1.2.2008
CEN	EN 12380:2002 Lufteventiler for avløpssystemer – Krav, prøvingsmetoder og evaluering av samsvar		1.10.2003	1.10.2004
CEN	EN 12446:2011 Skorsteiner – Komponenter – Ytterveggelementer av betong		1.4.2012	1.4.2013
CEN	EN 12467:2012 Plane fibersementplater – Krav og prøvingsmetoder		1.7.2013	1.7.2013
CEN	EN 12566-1:2000 Små renseanlegg for opptil 50 PE – Del 1: Prefabrikkerte septiktanker		1.12.2004	1.12.2005
	EN 12566-1:2000/A1:2003	Note 3	1.12.2004	1.12.2005
CEN	EN 12566-3:2005+A2:2013 Små avløpsrenseanlegg for opptil 50 personekvivalenter (PT) – Del 3: Prefabrikkert og/eller montert på stedet		31.12.2013	

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 12566-4:2007 Små avløpsrenseanlegg for opptil 50 PE – Del 4: Byggesett for slamavskillere montert på stedet		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 12566-6:2013 Små avløpsrenseanlegg inntil 50 personekvivalenter (PT) – Del 6: Prefabrikkerte for septisk avløpsvann		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 12566-7:2013 Små avløpsrenseanlegg for opptil 50 pe – Del 7: Prefabrikkerte tertiære behandlingenheter		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 12591:2009 Bitumen og bituminøse bindemidler – Spesifikasjoner for bitumen til vegformål		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 12602:2008+A1:2013 Prefabrikkerte armerte elementer av trykkløst betong		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 12620:2002+A1:2008 Tilslag for betong		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 12676-1:2000 Anti-blendingsgjerdene for vegger – Del 1: Funksjonskrav og egenskaper		1.2.2004	1.2.2006
	EN 12676-1:2000/A1:2003	Note 3	1.2.2004	1.2.2006
CEN	EN 12737:2004+A1:2007 Prefabrikkerte betongelementer – Gulvelementer med spalter for husdyrhold		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 12764:2004+A1:2008 Sanitærutstyr – Krav til boblebad		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 12794:2005+A1:2007 Prefabrikkerte betongprodukter – Fundamentpæler		1.2.2008	1.2.2009
	EN 12794:2005+A1:2007/AC:2008		1.8.2009	1.8.2009
CEN	EN 12809:2001 Ildsteder – Frittstående kjeler i boliger, fyrt med fast brensel – Nominell effekt opptil 50 kW – Krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.7.2005	1.7.2007
	EN 12809:2001/A1:2004	Note 3	1.7.2005	1.7.2007
	EN 12809:2001/AC:2006		1.1.2008	1.1.2008
	EN 12809:2001/A1:2004/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 12815:2001 Ildsteder – Kjøkkenovner i boliger, fyrt med fast brensel – Krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.7.2005	1.7.2007
	EN 12815:2001/A1:2004	Note 3	1.7.2005	1.7.2007
	EN 12815:2001/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
	EN 12815:2001/A1:2004/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 12839:2012 Prefabrikkerte betongprodukter – Elementer for gjerder		1.10.2012	1.10.2013
CEN	EN 12843:2004 Prefabrikkerte betongprodukter – Master og stolper		1.9.2005	1.9.2007
CEN	EN 12859:2011 Gipsblokker – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder		1.12.2011	1.12.2012
CEN	EN 12860:2001 Gipsbasert lim for gipsblokker – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2002)		1.4.2002	1.4.2003
	EN 12860:2001/AC:2002		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 12878:2005 Pigmenter for farging av byggematerialer basert på sement og/ eller kalk – Spesifikasjoner og prøvingsmetoder		1.3.2006	1.3.2007
	EN 12878:2005/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 12899-1:2007 Faste, vertikale trafikkskilt – Del 1: Faste skilt		1.1.2009	1.1.2013
CEN	EN 12899-2:2007 Faste, vertikale trafikkskilt – Del 2: Innvendig belyste trafikksøyler		1.1.2009	1.1.2013
CEN	EN 12899-3:2007 Faste, vertikale trafikkskilt – Del 3: Kantøyler og reflektorer		1.1.2009	1.1.2013
CEN	EN 12951:2004 Prefabrikkert tilbehør for tak – Faste takstiger – Produktkrav og prøvingsmetoder		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 12966-1:2005+A1:2009 Trafikkskilt – Skilt med variable meldinger – Del 1: Produktstandard		1.8.2010	1.8.2010
CEN	EN 13024-2:2004 Bygningsglass – Termisk herdet borsilikat-sikkerhetsglass – Del 2: Evaluering av samsvar/produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 13043:2002 Tilslag for bituminøse masser og overflatebehandlinger for veier, flyplasser og andre trafikkarealer		1.7.2003	1.6.2004
	EN 13043:2002/AC:2004		1.6.2006	1.6.2006
CEN	EN 13055-1:2002 Lett tilslag – Del 1: Lett tilslag for betong, mørtel og injiseringsmasse		1.3.2003	1.6.2004
	EN 13055-1:2002/AC:2004		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 13055-2:2004 Lett tilslag – Del 2: Lett tilslag for bituminøse masser og overflatebehandlinger og for ubunden og bunden bruk		1.5.2005	1.5.2006
CEN	EN 13063-1:2005+A1:2007 Skorsteiner – Systemskorsteiner med innvendige røykkanaler av tegl/keramikk – Del 1: Krav og prøvingsmetoder for motstand mot sotbrann		1.5.2008	1.5.2009
CEN	EN 13063-2:2005+A1:2007 Skorsteiner – Systemskorsteiner med innvendige røykkanaler av tegl/keramikk – Del 2: Krav og prøvingsmetoder under fuktige betingelser		1.5.2008	1.5.2009
CEN	EN 13063-3:2007 Skorsteiner – Systemskorsteiner med innvendige røykkanaler av tegl/keramikk – Del 3: Krav og prøvingsmetoder for luft-røykkanaler		1.5.2008	1.5.2009
CEN	EN 13069:2005 Skorsteiner – Systemskorsteiner med utvendige vegger (ytterskall) av tegl/keramikk – Krav og prøvingsmetoder		1.5.2006	1.5.2007
CEN	EN 13084-5:2005 Frittstående skorsteiner – Del 5: Materialer for innvendige røykkanaler av murstein – Produktkrav (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.4.2006	1.4.2007
	EN 13084-5:2005/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 13084-7:2012 Frittstående industriskorsteiner – Del 7: Produktkrav for sylindriske ståldeler til bruk i ensiktsskorsteiner og innvendige kanaler av stål		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13101:2002 Stigetrinn til nedstigningskummer – Del 1: Krav, merking, prøving og evaluering av samsvar		1.8.2003	1.8.2004
CEN	EN 13108-1:2006 Bituminøse masser – Materialspesifikasjoner – Del 1: Asfaltbetong (AC)		1.3.2007	1.3.2008
	EN 13108-1:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 13108-2:2006 Bituminøse masser – Materialspesifikasjoner – Del 2: Asfaltbetong for tynne lag (tynndekker)		1.3.2007	1.3.2008
	EN 13108-2:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 13108-3:2006 Bituminøse masser – Materialspesifikasjoner – Del 3: Mykasfalt		1.3.2007	1.3.2008
	EN 13108-3:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 13108-4:2006 Bituminøse masser – Materialspesifikasjoner – Del 4: "Hot rolled" asfalt		1.3.2007	1.3.2008
	EN 13108-4:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 13108-5:2006 Bituminøse masser – Materialspesifikasjoner – Del 5: Skjelettasfalt (SMA)		1.3.2007	1.3.2008
	EN 13108-5:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 13108-6:2006 Bituminøse masser – Materialspesifikasjoner – Del 6: Støpeasfalt		1.3.2007	1.3.2008
	EN 13108-6:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 13108-7:2006 Bituminøse masser – Materialspesifikasjoner – Del 7: Drensasfalt		1.3.2007	1.3.2008
	EN 13108-7:2006/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 13139:2002 Tilslag for mørtel		1.3.2003	1.6.2004
	EN 13139:2002/AC:2004		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 13160-1:2003 Systemer for påvisning av lekkasje – Del 1: Generelle prinsippp		1.3.2004	1.3.2005
CEN	EN 13162:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av mineralull (MW) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13163:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av ekspandert polystyren (EPS) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13164:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av ekstrudert polystyrenskum (XPS) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13165:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av stivt polyuretanskum (PU) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13166:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av fenolskum (PF) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13167:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av celleglass (CG) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13168:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av treull (WW) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13169:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av ekspandert perlitt (EPB) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13170:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av ekspandert kork (ICB) – Krav		1.9.2013	1.9.2013

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 13171:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av trefiber (WF) – Krav		1.9.2013	1.9.2013
CEN	EN 13224:2011 Prefabrikkerte betongprodukter – Ribbedekkeelementer		1.8.2012	1.8.2013
CEN	EN 13225:2013 Prefabrikkerte betongprodukter – Lineære konstruksjonselementer		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 13229:2001 Ildsteder – Peisinnsetter med eller uten dører, inkludert kassetter, i boliger fyrt med fast brensel – Krav og prøvningsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.7.2005	1.7.2007
	EN 13229:2001/A1:2003	Note 3	1.6.2006	1.6.2007
	EN 13229:2001/A2:2004	Note 3	1.7.2005	1.7.2007
	EN 13229:2001/AC:2006		1.7.2007	1.7.2007
	EN 13229:2001/A2:2004/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 13240:2001 Ildsteder for romoppvarming i boliger, fyrt med fast brensel – Krav og prøvningsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.7.2005	1.7.2007
	EN 13240:2001/A2:2004	Note 3	1.7.2005	1.7.2007
	EN 13240:2001/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
	EN 13240:2001/A2:2004/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 13241-1:2003+A1:2011 Porter og bommer – Produktstandard – Del 1: Produkter uten brannmotstands- og røyktetthetsegenskaper		1.1.2012	1.1.2013
CEN	EN 13242:2002+A1:2007 Tilslag for mekanisk stabiliserte og hydraulisk stabiliserte materialer til bruk i bygg- og anleggsarbeid og vegbygging		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 13245-2:2008 Plast – Profiler av polyvinylklorid uten mykner (PVC-U) til bruk i bygninger – Del 2: Profiler for innvendige og utvendige vegger og tak		1.7.2010	1.7.2012
	EN 13245-2:2008/AC:2009		1.7.2010	1.7.2010
CEN	EN 13263-1:2005+A1:2009 Silikastøv for betong – Del 1: Definisjoner, krav og samsvarskriterier		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 13279-1:2008 Gips og gipsbasert pussmørtel – Del 1: Definisjoner og krav		1.10.2009	1.10.2010
CEN	EN 13282-1:2013 Hydrauliske bindemidler for bærelag i vegger – Del 1: Hurtig avbindende bindemidler for vegger – Sammensetning, krav og samsvarskriterier		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 13310:2003 Kjøkkenvasker – Funksjonelle krav og prøvningsmetoder		1.2.2004	1.2.2006
CEN	EN 13341:2005+A1:2011 Stasjonære tanker av termoplastmaterialer for lagring over bakken av lette fyringsoljer, parafin og dieseloljer – Tanker av formblåst polyetylen, sentrifugalstøpt polyetylen og polyamid 6 ved anionisk polymerisasjon – Krav og prøvningsmetoder		1.10.2011	1.10.2011
CEN	EN 13361:2004 Geosyntetiske membraner – Krav til egenskaper ved bygging av reservoarer og dammer		1.9.2005	1.9.2006
	EN 13361:2004/A1:2006	Note 3	1.6.2007	1.6.2008
CEN	EN 13362:2005 Geosyntetiske membraner – Krav til egenskaper ved bygging av kanaler		1.2.2006	1.2.2007

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 13383-1:2002 Vassbyggingsstein – Del 1: Spesifikasjoner – (innbefattet rettelsesblad AC:2004)		1.3.2003	1.6.2004
	EN 13383-1:2002/AC:2004		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 13407:2006 Veggurinaler – Funksjonskrav og prøvingsmetoder		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 13450:2002 Tilslag for jernbaneballast		1.10.2003	1.6.2004
	EN 13450:2002/AC:2004		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 13454-1:2004 Bindemidler, kompositte bindemidler og fabrikkfremstilte mørtler for støpte gulvbelegg (avrettingslag) basert på kalsiumsulfat – Del 1: Definisjoner og krav		1.7.2005	1.7.2006
CEN	EN 13479:2004 Tilsettmaterialer og hjelpestoffer for sveising – Generell produktstandard for tilsettmaterialer og flussmidler for smeltesveising av metalliske materialer		1.10.2005	1.10.2006
CEN	EN 13491:2004 Geosyntetiske membraner – Krav til egenskaper ved bygging av tunneler og undergrunnskonstruksjoner		1.9.2005	1.9.2006
	EN 13491:2004/A1:2006	Note 3	1.6.2007	1.6.2008
CEN	EN 13492:2004 Geosyntetiske membraner – Krav til egenskaper ved bygging av permanente og midlertidige deponier for flytende avfall og oppsamlingsbassenger		1.9.2005	1.9.2006
	EN 13492:2004/A1:2006	Note 3	1.6.2007	1.6.2008
CEN	EN 13493:2005 Geosyntetiske membraner – Krav til egenskaper ved bygging av deponier og depoter for fast avfall		1.3.2006	1.3.2007
CEN	EN 13502:2002 Skorsteiner – Krav og prøvingsmetoder for røykavslutninger av tegl/keramikk		1.8.2003	1.8.2004
CEN	EN 13561:2004+A1:2008 Utvendige persienner – Krav til ytelse og sikkerhet		1.8.2009	1.8.2010
CEN	EN 13564-1:2002 Høyvannslukkere for bygninger – Del 1: Krav		1.5.2003	1.5.2004
CEN	EN 13616:2004 Overflyllingsvern på stasjonære beholdere for flytende brennstoff av petroleum (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.5.2005	1.5.2006
	EN 13616:2004/AC:2006		1.6.2006	1.6.2006
CEN	EN 13658-1:2005 Pussprofil og pussbærer av metall – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder – Del 1: Innvendig puss		1.3.2006	1.3.2007
CEN	EN 13658-2:2005 Pussprofil og pussbærer av metall – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder – Del 2: Utvendig puss		1.3.2006	1.3.2007
CEN	EN 13659:2004+A1:2008 Skodder – Krav til ytelse og sikkerhet		1.8.2009	1.8.2010
CEN	EN 13693:2004+A1:2009 Prefabrikkerte betongprodukter – Spesielle takelementer		1.5.2010	1.5.2011
CEN	EN 13707:2004+A2:2009 Tetningsmaterialer på rull – Takbelegg av asfalt med stamme – Definisjoner og kjennetegn		1.4.2010	1.10.2010
CEN	EN 13747:2005+A2:2010 Prefabrikkerte betongprodukter – Gulvplater for gulvsystemer		1.1.2011	1.1.2011

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 13748-1:2004 Terrassofliser – Del 1: Terrassofliser til innvendig bruk (innbefattet rettelsesblad AC:2005)		1.6.2005	1.10.2006
	EN 13748-1:2004/A1:2005	Note 3	1.4.2006	1.10.2006
	EN 13748-1:2004/AC:2005		1.6.2005	1.6.2005
CEN	EN 13748-2:2004 Terrazzofliser – Del 2: Terrazzofliser til utendørs bruk		1.4.2005	1.4.2006
CEN	EN 13808:2013 Bitumen og bituminøse bindemidler – Regler for spesifisering av kationiske bituminøse emulsjoner		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 13813:2002 Støpte gulvbelegg eller avrettingslag, og materialer – Materialer – Egenskaper og krav		1.8.2003	1.8.2004
CEN	EN 13815:2006 Produkter av fiberarmert gips – Definisjoner, krav og prøvningsmetoder		1.6.2007	1.6.2008
CEN	EN 13830:2003 Påhengsvegger – Produktstandard		1.12.2004	1.12.2005
CEN	EN 13859-1:2010 Tetningsmaterialer på rull – Definisjoner og kjennetegn for banevarer til vindsperre eller undertak – Del 1: Undertak for teknninger med omlegg		1.4.2011	1.4.2012
CEN	EN 13859-2:2010 Tetningsmaterialer på rull – Definisjoner og kjennetegn for banevarer til vindsperre eller undertak – Del 2: Vindsperre til vegg		1.4.2011	1.4.2012
CEN	EN 13877-3:2004 Vegdekker av betong – Del 3: Spesifikasjoner for dybler til bruk i vegdekker av betong		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 13915:2007 Prefabrikkerte elementer av gipsplater med honeycomb – kjerne – Definisjoner, krav og prøvningsmetoder		1.6.2008	1.6.2009
CEN	EN 13924:2006 Bitumen og bituminøse bindemidler – Spesifikasjoner for bitumen for harde veidekker (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.1.2010	1.1.2011
	EN 13924:2006/AC:2006		1.1.2010	1.1.2010
CEN	EN 13950:2005 Gipsplater – Samvirkeelementer til varme- og lydisolasjon – Definisjoner, krav og prøvningsmetoder		1.9.2006	1.9.2007
CEN	EN 13956:2012 Tetningsmaterialer på rull – Takbelegg av plast eller gummi – Definisjoner og kjennetegn		1.10.2013	1.10.2013
CEN	EN 13963:2005 Skjøte- og sparkelmasser for gipsplater – Definisjoner, krav og prøvningsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.3.2006	1.3.2007
	EN 13963:2005/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 13967:2012 Tetningsmaterialer på rull – Bygningsmembraner av plast eller gummi – Definisjoner og kjennetegn		1.3.2013	1.7.2013
CEN	EN 13969:2004 Tetningsmaterialer på rull – Bygningsmembraner av asfalt – Definisjoner og kjennetegn		1.9.2005	1.9.2006
	EN 13969:2004/A1:2006	Note 3	1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 13970:2004 Tetningsmaterialer på rull – Dampsperrer av asfalt – Definisjoner og kjennetegn		1.9.2005	1.9.2006
	EN 13970:2004/A1:2006	Note 3	1.1.2008	1.1.2009

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 13978-1:2005 Prefabrikkerte betongprodukter – Prefabrikkerte betonggarasjer – Del 1: Krav til armerte betonggarasjer, monolittiske eller av elementer		1.3.2006	1.3.2008
CEN	EN 13984:2013 Tetningsmaterialer på rull – Dampsperre av plast eller gummi – Definisjoner og kjennetegn		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 13986:2004 Trebaserte plater til bruk i bygg og anlegg – Egenskaper, evaluering av samsvar og merking		1.6.2005	1.6.2006
CEN	EN 14016-1:2004 Bindemidler for magnesittbelegg – Kaustisk magnesia og magnesiumklorid – Del 1: Definisjoner og krav		1.12.2004	1.12.2005
CEN	EN 14023:2010 Bitumen og bituminøse bindemidler – Regler for spesifisering av polymer-endrede bitumener		1.1.2011	1.1.2012
CEN	EN 14037-1:2003 Takmonterte varmepaneller for vannbåren varme under 120 °C – Del 1: Tekniske spesifikasjoner og krav		1.2.2004	1.2.2005
CEN	EN 14041:2004 Halvhårde gulvbelegg, tekstile gulvbelegg og laminatgulv – Grunnleggende krav (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.1.2006	1.1.2007
	EN 14041:2004/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 14055:2010 Spylesisterner for WC og urinaler		1.9.2011	1.9.2012
CEN	EN 14063-1:2004 Varmeisolasjonsprodukter i bygninger – Plassformede produkter av lettklinker – Del 1: Krav til løsfyllprodukter før installasjon		1.6.2005	1.6.2006
	EN 14063-1:2004/AC:2006		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 14064-1:2010 Varmeisolasjonsprodukter i bygninger – Plassformet løsuill av mineralullprodukter – Del 1: Krav til løsfyllprodukter før installasjon		1.12.2010	1.12.2011
CEN	EN 14080:2013 Trekonstruksjoner – Limtre og limt laminert heltre		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 14081-1:2005+A1:2011 Trekonstruksjoner – Styrkesortert konstruksjonstrevirke med rektangulært tverrsnitt – Del 1: Generelle krav		1.10.2011	31.12.2011
CEN	EN 14178-2:2004 Bygningsglass – Basisprodukter av jordalkalisilikatglass – Del 2: Evaluering av samsvar/produktstandard		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 14179-2:2005 Bygningsglass – Varmeprovdt termisk herdet kalksodasilikat- sikkerhetsglass – Del 2: Evaluering av samsvar/ produktstandard		1.3.2006	1.3.2007
CEN	EN 14188-1:2004 Materialer for fylling og tetting av fuger – Del 1: Spesifikasjoner for varmpåførte fugemasser		1.7.2005	1.1.2007
CEN	EN 14188-2:2004 Materialer for fylling og tetting av fuger – Del 2: Spesifikasjoner for kaldpåførte fugemasser		1.10.2005	1.1.2007
CEN	EN 14188-3:2006 Materialer for fylling og tetting av fuger – Del 3: Spesifikasjoner for prefabrikkerte fugematerialer		1.11.2006	1.11.2007
CEN	EN 14190:2005 Bearbeidede gipsplater – Definisjoner, krav og prøvmingsmetoder		1.4.2006	1.4.2007

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 14195:2005 Stålprofiler for gipsplatesystemer – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder (innbefattet rettelsesblad AC:2006)		1.1.2006	1.1.2007
	EN 14195:2005/AC:2006		1.1.2007	1.1.2007
CEN	EN 14209:2005 Hulkillist av formede gipskartongplater – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder		1.9.2006	1.9.2007
CEN	EN 14216:2004 Sement – Sammensetning, krav og samsvarskriterier for spesielle sementtyper med ekstra lav hydratiseringsvarme		1.2.2005	1.2.2006
CEN	EN 14229:2010 Konstruksjonstrevirke – Trestolper for luftlinjer		1.9.2011	1.9.2012
CEN	EN 14246:2006 Systemhimlinger av støpte gipselementer – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder		1.4.2007	1.4.2008
	EN 14246:2006/AC:2007		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 14250:2010 Trekonstruksjoner – Produktkrav for prefabrikerte takstoler med spikerplater		1.11.2010	1.11.2010
CEN	EN 14296:2005 Sanitærutstyr – Vaskerennner for felles bruk i bygninger		1.3.2006	1.3.2008
CEN	EN 14303:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte mineralullprodukter (MW) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14304:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilt fleksibelt elastisk skum (FEF) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14305:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte celleglassprodukter (CG) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14306:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte kalsiumsilikatprodukter (CS) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14307:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte produkter av ekstrudert polystyrenskum (XPS) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14308:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte produkter av stivt skum av polyuretan eller isosyanurat (PUR) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14309:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte produkter av ekspandert polystyren (EPS) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14313:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte produkter av polyetyleniskum (PEF) – Krav		1.11.2013	1.11.2013
CEN	EN 14314:2009+A1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og tekniske installasjoner – Fabrikkfremstilte produkter av fenolskum (PF) – Krav		1.11.2013	1.11.2013

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 14315-1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Stive polyuretanskumprodukter (PUR) og polyisocyanuratskumprodukter (PIR) sprøytet på stedet – Del 1: Krav til systemet for å lage stivt skum før installasjon		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 14316-1:2004 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Varmeisolasjon formet på stedet av ekspanderte perlittprodukter (EP) – Del 1: Krav til avbundne produkter og løsfyllprodukter før installasjon		1.6.2005	1.6.2006
CEN	EN 14317-1:2004 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Varmeisolasjon formet på stedet av avskallede vermikulittprodukter (EV) – Del 1: Krav til avbundne produkter og løsfyllprodukter før installasjon		1.6.2005	1.6.2006
CEN	EN 14318-1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Stivt polyuretanskum (PUR) og polyisocyanuratskum (PIR) helt ut på stedet – Del 1: Krav til systemet for å lage stivt polyuretanskum ved å helle fra beholder før installasjon		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 14319-1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og industriinstallasjoner – Stive polyuretanskumprodukter (PUR) og polyisocyanuratskumprodukter (PIR) helt ut på stedet – Del 1: Krav til systemet for å lage stivt skum ved å helle fra beholder før installasjon		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 14320-1:2013 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og industriinstallasjoner – Stive polyuretanskumprodukter (PUR) og polyisocyanuratskumprodukter (PIR) sprøytet på stedet – Del 1: Krav til systemet for å lage stivt skum før installasjon		1.11.2013	1.11.2014
CEN	EN 14321-2:2005 Bygningsglass – Termisk herdet jordalkasilikat-sikkerhetsglass – Del 2: Evaluering av samsvar/produktstandard		1.6.2006	1.6.2007
CEN	EN 14339:2005 Brannkummer		1.5.2006	1.5.2007
CEN	EN 14342:2013 Tregulv – Egenskaper, evaluering av samsvar, og merking		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 14351-1:2006+A1:2010 Vinduer og dører – Produktstandard, egenskaper – Del 1: Vinduer og ytterdører uten krav til motstand mot røyklekkasje ved brann, men med krav for takvinduer til utvendige brannegenskaper		1.12.2010	1.12.2010
CEN	EN 14353:2007+A1:2010 Profil, hjørne- og kantbeslag i metall til bruk sammen med gipsplater – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder		1.11.2010	1.11.2010
CEN	EN 14374:2004 Trekonstruksjoner – Konstruktivt LVL-virke – Krav		1.9.2005	1.9.2006
CEN	EN 14384:2005 Brannhydranter		1.5.2006	1.5.2007
CEN	EN 14388:2005 Innretninger for reduksjon av vegtrafikkstøy – Spesifikasjoner		1.5.2006	1.5.2007
	EN 14388:2005/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 14396:2004 Fastmonterte stiger i kummer		1.12.2004	1.12.2005
CEN	EN 14399-1:2005 Høyfaste skrueforbindelser for forspenning til konstruksjonsformål – Del 1: Generelle krav		1.1.2006	1.10.2007
CEN	EN 14411:2012 Keramiske fliser – Definisjoner, klassifisering, egenskaper, evaluering av samsvar og merking		1.7.2013	1.7.2014

ESO (¹)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 14428:2004+A1:2008 Dusjavlukker – Funksjonskrav og prøvingsmetoder		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 14449:2005 Bygningsglass – Laminert glass og laminert sikkerhetsglass – Evaluering av samsvar/produktstandard (innbefattet rettelsesblad AC:2005)		1.3.2006	1.3.2007
	EN 14449:2005/AC:2005		1.6.2006	1.6.2006
CEN	EN 14471:2005 Skorsteiner – Systemskorsteiner med innvendige røykkanaler av plast – Krav og prøvingsmetoder		1.6.2006	1.6.2007
CEN	EN 14496:2005 Gipsbasert lim for varme-/lydisolerende sammensatte plater og gipsplater – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder		1.9.2006	1.9.2007
CEN	EN 14509:2013 Selvbærende sandwich-element med kjerne av isolasjon og ytterhud av metallplater – Fabrikframstilte produkter – Spesifikasjoner	EN 14509:2006	8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 14516:2006+A1:2010 Badekar for boliger		1.5.2011	1.5.2012
CEN	EN 14527:2006+A1:2010 Dusjkar for boliger		1.5.2011	1.5.2012
CEN	EN 14528:2007 Bideer – Funksjonskrav og prøvingsmetoder		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14545:2008 Trekonstruksjoner – Tømmerforbindere – Krav		1.8.2009	1.8.2010
CEN	EN 14566:2008+A1:2009 Mekaniske festemidler for gipsplatesystemer – Definisjoner, krav og prøvingsmetoder		1.5.2010	1.11.2010
CEN	EN 14592:2008+A1:2012 Trekonstruksjoner – Dybel type treforbindelser – Krav		1.3.2013	1.7.2013
CEN	EN 14604:2005 Røykvarslere		1.5.2006	1.8.2008
	EN 14604:2005/AC:2008		1.8.2009	1.8.2009
CEN	EN 14647:2005 Kalsiumaluminatsement – Sammensetning, krav og samsvarskriterier		1.8.2006	1.8.2007
	EN 14647:2005/AC:2006		1.1.2008	1.1.2008
CEN	EN 14680:2006 Lim for trykløse rørledninger av termoplast – Krav		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14688:2006 Sanitærutstyr – Servanter – Funksjonskrav og prøvingsmetoder		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14695:2010 Tetningsmaterialer på rull – Membranbelegg av bitumen med stamme til betongbrudekker og andre kjørbare dekker på betong – Definisjoner og kjennetegn		1.10.2010	1.10.2011
CEN	EN 14716:2004 Strammende himlinger – Krav og prøvingsmetoder		1.10.2005	1.10.2006
CEN	EN 14782:2006 Selvbærende metallplater for takteking, fasadekledning og innvendig kledning – Produktspesifikasjon og krav		1.11.2006	1.11.2007
CEN	EN 14783:2013 Tynnplater av metall for takteking, fasadekledning og innvendig kledning med understøttelse – Produktspesifikasjon og krav		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 14785:2006 Ildsteder – Ildsteder fyrt med tre-pelleter til oppvarming av boliger – Krav og prøvingsmetoder		1.1.2010	1.1.2011

ESO (¹)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 14800:2007 Korrugerte metallslangeforbindelser for tilkobling av gassfyrte innretninger til hjemmebruk		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14814:2007 Lim for rørledninger av termoplast for væsker eller gasser under trykk – Krav		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14843:2007 Prefabrikkerte betongprodukter – Trapper		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14844:2006+A2:2011 Prefabrikkerte betongprodukter – Firkantkulverter		1.9.2012	1.9.2013
CEN	EN 14846:2008 Bygningsbeslag – Lås og fallelås – Elektromekanisk drevne låser og sluttstykker		1.9.2011	1.9.2012
CEN	EN 14889-1:2006 Fibere for betong – Del 1: Stålfibere – Definisjoner, krav og samsvar		1.6.2007	1.6.2008
CEN	EN 14889-2:2006 Fibere for betong – Del 2: Polymerfibere – Definisjoner, krav og samsvar		1.6.2007	1.6.2008
CEN	EN 14891:2012 Flytende vanntette membraner til bruk under keramiske fliser som er festet med lim – Krav, prøvingsmetoder, vurdering av samsvar, klassifisering og betegnelse		1.3.2013	1.3.2014
	EN 14891:2012/AC:2012		1.3.2013	1.3.2013
CEN	EN 14904:2006 Idrettsdekker – Innendørs dekker for allsidig bruk – Krav		1.2.2007	1.2.2008
CEN	EN 14909:2012 Tetningsmaterialer på rull – Svillemembraner og fuktsperre av plast eller gummi til murvegg – Definisjoner og kjennetegn		1.3.2013	1.7.2013
CEN	EN 14915:2013 Panelbord og kledningsbord av heltre – Egenskaper, evaluering av samsvar og merking	EN 14915:2006	8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 14933:2007 Varmeisolering og produkter til lette fyllinger til anleggsformål – Fabrikframstilte produkter av ekspandert polystyren (EPS) – Krav		1.7.2008	1.7.2009
CEN	EN 14934:2007 Varmeisolering og produkter til lette fyllinger til anleggsformål – Fabrikframstilte produkter av ekstrudert polystyrenskum (XPS) – Krav		1.7.2008	1.7.2009
CEN	EN 14963:2006 Taktekning – Sammenhengende taklys av plast med eller uten sokkel – Klassifisering, krav og prøvingsmetoder		1.8.2009	1.8.2012
CEN	EN 14964:2006 Undertakplater for takteknninger med omlegg – Definisjoner og kjennetegn		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14967:2006 Tetningsmaterialer på rull – Svillemembraner og murfuktsperre av bitumen – Definisjoner og kjennetegn		1.3.2007	1.3.2008
CEN	EN 14989-1:2007 Skorsteiner – Krav og prøvingsmetoder for metallskorsteiner og materialuavhengige lufttilførselskanaler for ovner med lukket forbrenningssystem – Del 1: Vertikale endestykker for C6-type ildsteder		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14989-2:2007 Skorsteiner – Krav og prøvingsmetoder for metallskorsteiner og materialuavhengige lufttilførselskanaler for ovner med lukket forbrenningssystem – Del 2: Røykkanaler og lufttilførselskanaler for lukkede forbrenningssystemer		1.1.2009	1.1.2010

ESO (¹)	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 14991:2007 Prefabrikkerte betongprodukter – Fundamenter		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 14992:2007+A1:2012 Prefabrikkerte betongprodukter – Veggelementer		1.4.2013	1.7.2013
CEN	EN 15037-1:2008 Prefabrikkerte betongprodukter – Gulvsystemer med bjelke og blokk – Del 1: Bjelker		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 15037-2:2009+A1:2011 Prefabrikkerte betongprodukter – Bjelke-og-blokk- gulvsystemer – Del 2: Blokker av betong		1.12.2011	1.12.2012
CEN	EN 15037-3:2009+A1:2011 Prefabrikkerte betongprodukter – Bjelke-og-blokk- gulvsystemer – Del 3: Blokker av tegl		1.12.2011	1.12.2012
CEN	EN 15037-4:2010+A1:2013 Prefabrikkerte betongprodukter – Bjelke-og-blokk- gulvsystemer – Del 4: Blokker av ekspandert polystyren		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 15037-5:2013 Prefabrikkerte betongprodukter – Bjelke-og-blokk- gulvsystemer – Del 5: Blokker av lette materialer for forskaling		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 15048-1:2007 Sammensetning av ikke-forspente konstruksjonsbolter – Del 1: Generelle krav		1.1.2008	1.10.2009
CEN	EN 15050:2007+A1:2012 Prefabrikkerte betongprodukter – Buelementer		1.12.2012	1.12.2012
CEN	EN 15069:2008 Sikkerhetsventiler for tilkopling av metalliske slanger til gassforbrukende utstyr for husholdningsbruk		1.1.2009	1.1.2010
CEN	EN 15088:2005 Aluminium og aluminiumlegeringer – Bærende produkter for byggverk – Tekniske betingelser for inspeksjon og levering		1.10.2006	1.10.2007
CEN	EN 15102:2007+A1:2011 Dekorative veggkledninger – Produkter på rull og i plateform		1.7.2012	1.7.2012
CEN	EN 15129:2009 Konstruksjonslager, jordskjelvisolatorer		1.8.2010	1.8.2011
CEN	EN 15167-1:2006 Slagg for betong, mørtel og injiseringsmasse – Del 1: Definisjoner, krav og samsvarskriterier		1.1.2008	1.1.2009
CEN	EN 15250:2007 Langtidsvarmende ildsteder fyrt med fast brensel – Krav og prøvningsmetoder		1.1.2008	1.1.2010
CEN	EN 15258:2008 Prefabrikkerte betongprodukter – Støttemurselementer		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 15274:2007 Lim for alminnelige formål i bærende konstruksjoner – Krav og prøvningsmetoder		1.4.2010	1.4.2011
CEN	EN 15275:2007 Konstruksjonslim – Karakterisering av anaerobiske lim for koaksiale metallsammenføyninger i bygg- og anleggskonstruksjoner		1.4.2010	1.4.2011
	EN 15275:2007/AC:2010		1.1.2011	1.1.2011
CEN	EN 15283-1:2008+A1:2009 Gipsplater med fiberarmering – Definisjoner, krav og prøvningsmetoder – Del 1: Gipsplater med fibermatte armering		1.6.2010	1.6.2011
CEN	EN 15283-2:2008+A1:2009 Gipsplater med fiberarmering – Definisjoner, krav og prøvningsmetoder – Del 2: Fiberarmerte gipsplater		1.6.2010	1.6.2011

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 15285:2008 Agglomeratstein – Modulfliser for gulv (brukt inne og ute)		1.1.2009	1.1.2010
	EN 15285:2008/AC:2008		1.1.2009	1.1.2009
CEN	EN 15286:2013 Agglomeratstein – Plater og fliser som veggkledning (brukt inne og ute)		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 15322:2013 Bitumen og bituminøse bindemidler – Rammeverk for spesifikasjon av bitumenløsninger og fluksede bituminøse bindemidler		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 15368:2008+A1:2010 Hydraulisk bindemiddel for ikke-lastbærende anvendelser – Definisjon, krav og samsvarskriterier		1.9.2011	1.9.2012
CEN	EN 15381:2008 Geotekstiler og geotekstilrelaterte produkter – Krav ved bruk i veidekker		1.1.2010	1.1.2011
CEN	EN 15382:2013 Geosyntetiske membraner – Krav til egenskaper ved bruk i trafikkarealer		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 15435:2008 Prefabrikkerte betongprodukter – Forskalingsblokk av betong eller lettbetong		1.2.2009	1.2.2010
CEN	EN 15498:2008 Prefabrikkerte betongprodukter – Betong forskalingsblokk med tilslag av tre – Krav til egenskaper		1.2.2009	1.2.2010
CEN	EN 15501:2013 Fabrikkfremstilte produkter for utstyr i bygninger og installasjoner – Fabrikkfremstilte produkter av ekspandert perlitt (EP) og vernekulitt (EV) – Krav		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 15599-1:2010 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og industrielle installasjoner – Varmeisolasjon formet på stedet av ekspanderte perlittprodukter (EP) – Del 1: Krav til avbundne produkter og løsfyllprodukter før installasjon		1.4.2011	1.4.2012
CEN	EN 15600-1:2010 Varmeisolasjonsprodukter for utstyr i bygninger og industrielle installasjoner – Varmeisolasjon formet på stedet av avskallede vermikulittprodukter (EV) – Del 1: Krav til avbundne produkter og løsfyllprodukter før installasjon		1.4.2011	1.4.2012
CEN	EN 15650:2010 Ventilasjon i bygninger – Kanalmonterte brannspjeld		1.9.2011	1.9.2012
CEN	EN 15651-1:2012 Fugemasser til ikke-bærende fuger i bygninger og gangveier – Del 1: Fugemasser til fasader		1.7.2013	1.7.2014
CEN	EN 15651-2:2012 Fugemasser til ikke-bærende fuger i bygninger og gangveier – Del 2: Fugemasser til glass		1.7.2013	1.7.2014
CEN	EN 15651-3:2012 Fugemasser til ikke-bærende fuger i bygninger og gangveier – Del 3: Fugemasser til bad og sanitærutstyr		1.7.2013	1.7.2014
CEN	EN 15651-4:2012 Fugemasser til ikke-bærende fuger i bygninger og gangveier – Del 4: Fugemasser til gulv og gangveier		1.7.2013	1.7.2014
CEN	EN 15682-2:2013 Bygningsglass – Varmeprovvd termisk herdet jordalkalisilikat- sikkerhetsglass – Del 2: Evaluering av samsvar/ produktstandard		8.8.2014	8.8.2015

ESO ⁽¹⁾	Standardens referanse og tittel (samt referansedokument)	Referanse til den erstattede standard	Datoen når standarden begynner å gjelde som harmonisert standard	Utløpsdato for overgangsperioden Note 4
CEN	EN 15683-2:2013 Bygningsglass – Termisk herdet kanalformet kalksodasilikat-sikkerhetsglass – Del 2: Evaluering av samsvar/ produktstandard		8.8.2014	8.8.2015
CEN	EN 15732:2012 Lette fyllmasser og varmeisoleringsprodukter til anleggsformål – Lettklinker basert på ekspandert leire (LWA)		1.8.2013	1.8.2014
CEN	EN 15743:2010 Supersulfat-sement – Sammensetning, krav og samsvarskriterier.		1.11.2010	1.11.2011
CEN	EN 15814:2011+A1:2012 Polymerendret bitumen i tykke vanntette lag – Definisjoner og krav		1.8.2013	1.8.2014
CEN	EN 15821:2010 Badstueovner fyrt med fast brensel – Krav og prøvmingsmetoder		1.7.2011	1.7.2012
CEN	EN 15824:2009 Spesifikasjoner for utvendig og innvendig puss basert på organiske bindemidler		1.4.2010	1.4.2011
CEN	EN 16069:2012 Varmeisolasjonsprodukter for bygninger – Fabrikkframstilte produkter av polyetylen-skum (PEF) – Krav		1.9.2013	1.9.2014
CEN	EN 16153:2013 Gjennomskinnelige flate flersjiktspalter av polykarbonat (PC) for innvendig og utvendig bruk i tak, vegger og himlinger – Krav og prøvmingsmetoder		1.1.2014	1.1.2015

⁽¹⁾ ESO (europeisk standardiseringsorgan):

CEN: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels, tlf. +32 2 550 08 11, faks +32 2 550 08 19 (<http://www.cen.eu>)

CENELEC: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels, tlf. +32 2 519 68 71, faks +32 2 519 69 19 (<http://www.CENELEC.eu>)

ETSI: 650, route des Lucioles, F-06921 Sophia Antipolis, tlf. +33 4 92 94 42 00, faks +33 4 93 65 47 16 (<http://www.etsi.eu>)

- Note 3: Når det gjelder endringsblader, er referansestandardEN CCCCC:YYYY samt dens eventuelle tidligere endringsblader og et eventuelt nytt, angitt endringsblad. Den erstattede standarden (kolonne 3) består derfor av EN CCCCC:YYYY og dens eventuelle tidligere endringsblader, men uten det nye, angitte endringsbladet. På den angitte datoen opphører den erstattede standarden å gi antakelse om samsvar med grunnleggende eller andre krav i relevante deler av Unionens regelverk.
- Note 4: Datoen for opphør av sameksistensperioden er den samme som datoen for tilbaketrekking av motstridende nasjonale tekniske spesifikasjoner. Etter denne datoen må antakelse om samsvar være basert på harmoniserte europeiske spesifikasjoner (harmoniserte standarder eller europeiske tekniske godkjenninger), som er tilgjengelige på nettsiden <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=cp.hs&cpr=Y> for Kommisjonens informasjonssystem NANDO. Når en harmonisert standard erstattes med en ny versjon, kan begge versjoner av standarden benyttes med henblikk på påføring av CE-merket inntil utløpsdatoen for overgangsperioden.

Merk:

- Opplysninger om standardenes tilgjengelighet kan fås ved henvendelse enten til de europeiske standardiseringsorganene eller de nasjonale standardiseringsorganene som er oppført på en liste som er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* i samsvar med artikkel 27 i forordning (EU) nr. 1025/2012.⁽¹⁾
- Standarder vedtas av de europeiske standardiseringsorganisasjonene på engelsk (CEN og CENELEC publiserer også på fransk og tysk). Deretter oversetter de nasjonale standardiseringsorganene titlene på standardene til alle de påkrevde offisielle språkene i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Europakommisjonen og EFTA-sekretariatet påtar seg intet ansvar for at titlene som er blitt framlagt for publisering i *Den europeiske unions tidende* og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, er korrekte.
- Henvisninger til rettelser "... /AC:YYYY" offentliggjøres bare som informasjon. En rettelse fjerner trykkfeil og språkfeil eller lignende feil fra teksten i en standard og kan dreie seg om en eller flere språkutgaver (engelsk, fransk og/eller tysk) av en standard som et europeisk standardiseringsorgan har vedtatt.
- Offentliggjøring av referansene i *Den europeiske unions tidende* og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* betyr ikke at standardene foreligger på alle offisielle EØS-språk.
- Denne listen erstatter alle tidligere lister offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*. Europakommisjonen sørger for ajourføring av listen.
- Ytterligere opplysninger om harmoniserte standarder og andre europeiske standarder finnes på Internett på adressen http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/harmonised-standards/index_en.htm

⁽¹⁾ EUT L 316 av 14.11.2012, s. 12.